

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile Osmanlı düyunu umumiyesi hâmillерinin mümessilleri arasında 22 nisan 1933 tarihinde imza edilen itilâfname ve merbutlarının tasdikına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 4/VI/1933 - Sayı : 2418)

No.
2234

Kabul tarihi
28 - V - 1933

BİRİNCİ MADDE — Osmanlı düyunu umumiyesinden Türkiyeye isabet eden borçların heyeti mecmuasının tesviyesine dair Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile mezkûr borçlar hâmillерinin mümessilleri arasında 22 nisan 1933 tarihinde akte edilmiş ve bir mukavelename ile bir müzeyyel mukavelenameden mürekkep bulunmuş olan itilâfname ve bunun merbutları olup itilâfnamenin mütemmim cüzünü teşkil eden 22 nisan 1933 tarihli imza zabıtnamesi ve tediye akçesine mütedair 22 nisan 1933 tarihli ve 1/1736 numaralı mektup ile bunun istihdaf ettiği 14 kânunuevvel 1932 tarihli prensip itilâfının 2 nci maddesi ve «Fenerler avansları» denilen borçlardaki Türkiye hissesinin tamamının katî surette tesviyesine dair olarak 22 nisan 1933 tarihinde Hükûmetle mezkûr avansların alacaklıları arasında imza edilmiş olan mukavelename ve buna merbut aynı tarihli bir mektup tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun 1 haziran 1933 tarihinden itibaren meridir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30 mayıs 1933

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ HÜKÜMETİLE OSMANLI DÜYUNU UMUMİYESİ HÂMİLLERİNİN MÜMESSİLLERİ ARASINDA MUKAVELENAME

BAŞLANGIÇ

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmetinin, bu hususta usulü dairesinde salâhiyeti haiz murahhası, İzmir mebusu ve sabık Maliye vekili SARACOĞLU ŞÜKRÜ BEYEFENDİ ile,

1. Hükûmetin Murahhası

Eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrayan Düyunu umumiyesi hâmillерinin menfaatleri namına hareket eden:

2. Hâmillерin Mümessilleri.

1. — Eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrayan Düyunu umumiyesi meclisini teşkil eyleyen:

İngiliz ve Felemenkli hâmillер mümessili M. S. C. WYATT;

Fransız hâmillер mümessili M. F. DES CLOSIÈRES;

İtalyan hâmillер mümessili M. B. NOGARA;

Türk hâmillер mümessili C. ZEKÂİ BEYEFENDİ;

Osmanlı bankasıca aza tayin edilen M. G. BOISSIÈRE;

2. — Eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrayan düyunu umumiyesi istikrazlarından düyunu muvabhide ile ikramiyeli Rumeli de-

miryolları tahvillerinden maadalarının hâmilleri meclisini teşkil eyleyen :

Fransız hâmilllerinin mümessilleri M. E. REGARD; M. A. DARTIGUE-NAVE ve M. P. MAUBAN;

Alman hâmillilerinin mümessilleri M. P. VON SCHWABACH ve M. K. WEIGELT;

Belçikalı hâmillerin mümessili M. M. DE COCK;

3. — Alman hâmilleri temsil eden Bankalar sendikası tarafından murahhas tayin edilen M. P. von SCHWABACH ve M. K. WEIGELT (*Almanya*);

4. — Anvers'te Association Belge pour la défense des détenteurs de Fonds Publics tarafından murahhas tayin edilen M. M. de COCK ve M. P. VAN ROY (*Belçika*);

5. — Londra'daki Council of Foreign Bondholders, ve Amsterdam borsası komitesi tarafından murahhas tayin edilen M. S. C. WYATT (*Büyük Britanya ve Felemenk*);

6. — Paris'te Syndicat des Etablissements Financiers tarafından murahhas tayin edilen M. F. DES CLOSIÈRES (*Fransa*);

7. — Paris'te Association Nationale des Porteurs Français de Valeurs Mobilières tarafından murahhas tayin edilen M. G. RENDU (*Fransa*);

8. — Roma'da Association Technique Bancaire Italienne tarafından murahhas tayin edilen M. B. NOGARA (*İtalya*);

9. — Bâle'de Association Suisse des Banquiers tarafından murahhas tayin edilen M. M. VISCHER (*İsviçre*);

3. Müzakerelerin mevzuu.

Eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrayan dünyunu umumiyesinden Türkiye'ye isabet eden hisseye müteallik bütün meseleleri kafî surette halletmek üzere Paris'te toplanmışlardır.

4. Mukavelenamenin akti.

Müzakereler, bu maksatla ihraç edilecek olan yeni tahvillerin şartlarını ve rejimini tesbit eden, ve aşağıda gösterilen şartlar dahilinde me'riyete girmesini teminen, bu günkü tarihle imzalanan müzeyyel mukavelename ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisinin tasdikına ve hâmillerin kabulüne arz edilecek olan işbu mukavelenamenin yazılması neticelenmiştir.

5. Tabirler.

İşbu mukavelenamede «İtilâfname» tâbiri, mukavelename ve müzeyyel mukavelenameden mürekkep âkitlerin umumunu göstermekte, «Hükümet» tâbiri, Türkiye Cümhuriyeti Hükümetini ifade etmektedir. «Meclis» tâbiri, mukavelenamenin XVI nci maddesinde tarif edilen şekilde, hâmillerin temsil heyetine tahsis olunmuştur.

Fasıl : I

% 7 1/2 faizli 1933 Türk borcu tahvilleri

MADDE I

MADDE — I

Yeni tahvillerin ihraç

1. Yeni Tahvillerin ihracı ve bunların bağı.

§ 1 — Müzeyyel mukavelenamenin VI nci maddesinde gösterilen borçlardan Türkiye'ye isabet eden hisseyi temsilen Hükümet, Meclis vasıtasile, itibarî resülmali 962.636.000 fransız franklık yeni tahviller ihraçına tevessül eyleyecektir.

§ 2 — Bu ihraç Hükûmet tarafından Parise gönderilecek bir münese- silin kontrolü altında yapılacaktır.

2. Hükûmetin ihraç mu- ameleleri üzerindeki kontrolü.

§ 3 — Bu işin masrafları, müzeyyel mukaveleamenin 1 inci maddesinde derpiş olunan meblâğdan alınacaktır.

3. İhrac masrafları.

§ 4 — Nümunesi işbu mukavelemeye merbut bulunan yeni tahviller « % 7 1/2 faizli 1933 Türk borcu tahvilleri » adını alacaklar, ve itilâfnamede « Yeni tahviller » tabirile gösterileceklerdir.

4. Yeni Tahvillerin adı.

MADDE — II

MADDE II

Yeni tahvillerin vasıfları

§ 1 — Yeni tahviller, türkçe, fransızca, ingilizce ve almanca olarak yazılacaktır. Bu tahviller hâmiline muharrer bulunacak, ve azanî 50 senelik bir müddet zarfında kabili itfa olacaktır.

1. Yeni Tahvillerin ya- zısı.

Yeni tahviller, her yıl yarı yarıya 25 mayıs ve 25 ikinci teşrinde vacibüt- tediyeye olunmak üzere, senevi % 7 1/2 faiz getirecek, ve birinci kuponun vadesi 25 ikinci teşrin 1933 te gelecektir.

§ 2 — Yeni ihraç, beherinin itibarî resûlmali 500 fransız frangı olmak ve muhtelif renkli üç tranşa ayrılmak üzere, 1.925.272 adet birlik tahvilden mürekkep bulunacaktır.

2. Üç tranşlı ihraç.

Şöyleki:

Tranşlar	İtibarî resûlmal Fransız frangı	Tahvil adedi	Tahvillerin numaraları
Birinci	715.352.000	1.430.704	1 den 1.430.704 ye kadar
İkinci	146.741.000	293.482	1.430.705 den 1.724.186 ya »
Üçüncü	100.543.000	201.086	1.724.187 den 1.925.272 ye »
Yekûn	962.636.000	1.925.272	1 den 1.925.272 ye »

§ 3 — Yeni tahviller, 1 haziran 1943 tarihinden evvel erken tediyeye ve- ya konversiyona tâbi tutulmayacaklardır.

3. Erken tediyeye yahut Konversiyon.

Bu tarihten sonra Hükûmet, keyfiyeti üç ay evvel ilân etmek suretile, her hangi bir faiz vadesinde, hâmillere, tedavülde kalmış olan tahvillerin tamamı veya bir kısmı için, başabaş erken tediyeye yahut konversiyon teklif etmek hak- kını haiz olacaktır.

Kısmen tediyeye veya konversiyon halinde, bu ameliye yukarıda derpiş olu- nan üç tranştan her hangi birisinin tamamı veya bir kısmı üzerinde cereyan edebilecektir. Ancak o tarihte, böyle bir ameliyenin tahakkukuna müsait şartları haiz olmak itibarile aynı vaziyette bulunan müteaddit tranşlar var- sa, ameliye bu tranşların henüz itfa edilmemiş olan tahvillerinin müsavi bir nisbeti üzerinde yapılacaktır. Tedavülden kaldırılacak tahviller ait olduk- ları tranşlarda kura çekilmek suretile tayin edilecektir. Bu takdirde Hükû- met, verdiği kararın tatbiki için lâzımgelen amelî tedbirleri Meclisle uyuşa- rak alacaktır.

MADDE III

MADDE — III

Yeni tahvillerin tediye akçesi

1. Yeni Tahvillerin tediye akçesi.

§ 1 — a) Yeni tahviller fransız frangı ile yahut Meclisin faydalı olduğuna hükmettiği zaman, serbestçe seçeceği diğer bir tek akçe ile vacibütte diye olacaktırlar.

b) Bu ikinci akçe tayin edilir edilmez, Hükümet ve hâmillere, gerek Meclisçe yapılan bu intihaptan, gerek istikraz tahvillerinin ve kuponlarının üzerinde frank olarak musarrah meblâğların seçilen akçe ile teadül ettiği miktardan haberdar edileceklerdir.

Bu teadül, bir defaya mahsus ve munhasır olmak üzere, bir taraftan 25 haziran 1928 tarihli fransız para kanunu, diğer taraftan da ikinci akçe hakkında, intihabı anında, cari olan millî kanun esasından hesap edilecektir.

Vezin ve ayar hakkındaki kanunî mesâğ payları nazarı itibare alınmayacaktır.

c) Meclis, her yarıyıl başında, yarıyıl sonu vadesi servisinin iki akçeden hangisine yapılacağını tayin edecek, ve bunu Hükümete ve hâmillere bildirecektir. Bu ihbar müteakip 25 ikinci teşrin vadesi için 10 mayısta, müteakip 25 mayıs vadesi için de 10 ikinci teşrinde yapılacaktır.

Meclis, faiz ve itfaya mahsus tediye karşılıklarını seçilen akçe ile tesis edecektir.

d) Hâmillere alacaklı buldukları meblâğların ancak bunların ait oldukları vade için Meclisçe tayin edilen akçe ile tediyesini talep edebileceklerdir. Eğer bu akçe fransız frangı ise hâmillerin, vade geldiği zaman, tahviller ve kuponlar üzerinde fransız frangı olarak yazılı meblâğlara hakları olacaktır. Eğer ikinci akçe mevzu bahis ise hâmillerin, b fıkrasında derpiş edilen teadül hesabı neticesinde hâsıl olan meblâğları, bu akçe ile, talep etmeğe hakları olacaktır.

e) Bununla beraber, bu akçelerden gerek birinin veya diğerinin, gerek her ikisinin kıymetinde altma nisbetle kanunî bir tezeyüt husulü halinde, hâmillere bu kıymet tezeyüdünden istifade edemeyecekler, ve b fıkrasında derpiş olunan muadeletler yeni bir tetkike tâbi tutulacaktır.

f) Diğer taraftan, X üncü maddenin 5 inci § mda derpiş olunan ve tahvillerin, seçilen akçelerden biri veya diğerle yukarıda izah edilen tarzda yapılacak normal servisini ihtiva eden vecibelerin ifasından sonra, X üncü maddede tarif olunan şekilde yıl taksitinden arta kalabilen her bakiye, IV üncü maddede gösterilen şartlar dahilinde fevkâlâde itfaya hasrolunacaktır.

2. Tayin edilen yerlerin her hangi birinde tediye.

§ 2 — Tediyeye vazolunan meblâğların mukabili, tediye yerlerinin her hangi birinde, kuponların veya kurada çıkmış olan tahvillerin ibraz edildikleri günün rayici üzerinden hâmillere mahallî para ile ödenecektir.

MADDE IV

MADDE — IV

İtfa

1. Mübayaa veya kura çekme suretile itfa.

§ 1 — Yeni tahvillerin itfası, her yarı yıl esnasında Meclis tarafından, Hükümetin menfaatlerine en uygun şekilde yapılacak ve itfa akçesi, her yarı yıl, evvelce itfa edilmiş olan tahvillerin faizi ile kabaraacaktır.

İtfa, ya, tahvillerin fiatı başabaştan aşağı ise, borsada mübayaa suretile,

veya, fiatler başabaşa irişmiş yahut başabaşı geçmiş ise kura çekmek suretile yapılacaktır. Başabaş fiat, işlemiş olan faizler nazarı itibare alınmak suretile hesap edilecektir.

Her vadede itfaya tahsis edilen bütün meblâğlar müteakip yarı yıl zarfında kullanılacaktır.

§ 2 — Yeni tahvillerin üç tranşına ait olup IV üncü maddenin 5 inci § ma tevfikân teşkil edilen itfa akçeleri, işbu mukavelenameye merbut 2 numaralı cetvelde her tranştan beher yarı yıl için gösterilen tahvil adedinin itfasına kadar, ait buldukları tranşlar için kullanılacaktır.

Her tranştan bu adet miktarınca tahvil itfa edildikten sonra, itfa akçelerinden arta kalabilecek olan bakiye, tranş farkı gözetilmeksizin, müşterek bir itfa akçesi olarak kullanılacaktır. III üncü maddenin 7 fıkrasile, X üncü maddenin 6 nci § nda yazılı fevkalâde itfalara tahsis edilen meblâğlar hakkında da aynı muamele cereyan edecektir.

Gerek tranş itibarile birbirinden ayrı olarak, gerek bütün tranşlara müşterek akçe halinde itfaya tahsis edilen meblâğların kullanılması, aşağıda yazılı usul dairesinde vukubulacaktır.

§ 3 — Mubayaalar, Meclis tarafından, yeni tahvillerin resmen mukayyet buldukları borsalarda, ve bunlar arasında da, yeni tahvillerin fiatça en aşağı olanlarında yapılacak, ve bu muamelenin istilzam ettiği masraflarla, icabında, muhtelif yerlerde tahvillerden koparılmış kuponlardan doğan farklar hesaba katılacaktır.

Mubayaa edilen tahvillerin, her yerin adetine göre, usul ve teamüle muvafık olarak teslimi lâzımdır.

Mubayaalar, her yarıyıl ilk beş ayı esnasında, mümkün mertebe müsavi bölümlerle sıralanacaktır. Yeni tahvillerin iriştikleri fiatlerden dolayı, her hangi bir ay zarfında mubayaada kullanılmayan her meblâğ, müteakip aya isabet eden mubayaa akçesine ilâve olunacaktır.

Yarıyıl itfaya mahsus tediye karşılığı, bu yarıyıl esnasında, kısmen veya tamamen mubayaada kullanılmadığı takdirde, böylece elde kalan meblâğ, kura çekme suretile itfaya tahsis olunacaktır.

§ 4 — İcap ettiği zaman, kura keşideleri 1 mayıs ve 1 ikinci teşrinde, Meclis tarafından, Paris te Hükûmetin bir murahhasının huzurunda yapılacaktır.

Kura listeleri, tediye müesseseleri nezdinde, hâmillerin emrine hazır tutulacaktır.

1 mayısta kurada çıkan tahviller 25 mayısta, 1 ikinci teşrinde kurada çıkan tahviller de 25 ikinci teşrinde, bu vadelerin kuponlarile birlikte tediyeye vazolunacaklar, ve bu kuponların ödendiği tediye akçesile başabaş olarak ödeneceklerdir.

Kurada çıkan tahviller, itibarî baliğleri bilfiil tediyeye vazolunduğu günden itibaren faiz getirmeyeceklerdir. Tediyeye ibraz olunan her tahvilin, tediyeye vazolunduğu tarihten sonraki bütün kuponlarını hâmil bulunması lâzımdır. Noksan olan kuponların kıymeti, tahvilin yukarıda tarif edilen tediye akçesile hesap olunarak, hâmile ödenecek meblâğdan indirilecektir. Noksan kuponların baliği, tediye edilecek meblâğa müsavi veya bu meblâğdan fazla ise, kurada çıkmış olan tahvil tediye edilmeyecektir.

2. Muhtelif tranşların itfa şekil ve şartları.

3. Mübayaaya şekil ve şartları.

4. Kura çekmenin şekil ve şartları.

MADDE V

MADDE — V

Müruru zaman

1. Kuponların ve kurada çıkmış olan tahvillerin müruru zaman mehilleri. § 1 — Yeni tahvillerin, tediyeye vazolundukları tarihten itibaren beş sene zarfında tediyeye ibraz edilmeyen kuponları, ve kurada çıktıkları halde tediyeye vazedildikleri tarihten itibaren on sene zarfında tediyeye ibraz olunmayan tahviller, Hükûmet lehine müruru zamana uğrayacaklardır.

MADDE VI

MADDE — VI

Türkiyede vergi muafiyeti

1. Türkiyede vergi muafiyeti. § 1 — Yeni tahvillerle kuponları, bu tahvillerin tamamile itfasma kadar, Türkiyede bütün vergilerden muaf olacaklardır.

MADDE VII

MADDE — VII

Tediye ve borsaya kayıt yerleri

1. Kuponların ve kurada çıkmış olan tahvillerin tediye yerleri. § 1 — Kuponları ve tediyeye davet olunan tahviller İstanbul, Paris, Berlin, Londra, Roma da, ve Hükûmetle Meclis arasında uyuşularak tayin olunacak diğer yerlerde tediye olunacaklardır.
2. Yeni tahvillerin kayıt yerleri. § 2 — Yeni tahvillerin birinci ve üçüncü tranştan olanları İstanbul, Paris, Berlin, Londra ve Roma da, ikinci tranştan olanları İstanbul, Berlin, Londra, ve Roma da borsaya kaydedileceklerdir. Bundan maada yeni tahvillerin, Hükûmetle Meclis arasında uyuşularak tayin edilecek diğer yerlerin borsalarında da kayıtları yapılacaktır.

Hükûmet, yeni tahvillerin, yukarda gösterilen yerler borsalarının resmî kaydine ithali için, salâhiyettar makamlar nezdinde lâzımgelen teşebbüsleri yapmağı taahhüt eder.

MADDE VIII

MADDE — VIII

Malî servis

1. Yeni tahvillerin malî servisle muvazaf müesseseler. § 1 — Kuponların ve kurada çıkmış olan tahvillerin tediyesi aşağıdaki müesseseler tarafından yapılacaktır.

Türkiyede:

Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası; Osmanlı bankası; Deutsche bank und Disconto-Gesellschaft.

Fransa ve İngiltere'de:

Osmanlı bankası, ve bu banka tarafından Meclisin muvafakatile tayin olunan müesseseler.

Almanya'da:

Deutsche bank und Disconto-Gesellschaft, ve bu banka tarafından Meclisin muvafakatile tayin olunan müesseseler.

İtalya'da:

Banca Commerciale Italiana.

Diğer memleketlerde, bundan evvelki maddenin 1 ne § ma tevfikan tayin edilebilecek olan yerlerde tediyeler, Osmanlı bankası veya Deutsche bank und Disconto-Gesellschaft tarafından, Meclisin muvafakatile, gösterilecek müesseseler marifetile yapılacaktır.

§ 2 — Türkiyede itfa için mübayaalar birinci ve üçüncü tranşlar için Cümhuriyet merkez bankası ve aynı zamanda Osmanlı bankası tarafından, ikinci tranş için de Cümhuriyet merkez bankası ve aynı zamanda Deutsche bank und Disconto - Gesellschaft tarafından yapılacaktır; diğer memleketlerde bu mübayaalar birinci ve üçüncü tranşlar için Osmanlı bankası, ikinci tranş için de Deutsche bank und Disconto-Gesellschaft marifetile yapılacaktır.

§ 3 — Tediye edilen kuponlar, ödenen tahviller, ve itfa için mübayaalar olunan tahviller iptal ve Meclise tevdi olunacak, Meclis te bankaları kontrol ettikten sonra, Hükûmetin emrine amade tutacaktır.

MADDE — IX

Komusyonlar ve servis masrafları

§ 1 — Yeni tahvillerin malî servisi için Hükûmet tarafından verilecek komusyonlar şu suretle tesbit olunmuştur:

a) Faiz servisi: beher birlik kupon için asgarî miktar 0,12 $\frac{1}{2}$ fransız frangi olmak üzere, hâmile tediye edilecek gayri safî meblâğın $\% \frac{1}{2}$ si;

b) İtfa servisi: beher birlik tahvil için asgarî miktar bir fransız frangi olmak üzere, mübayaa fiatinin veya, kurada çıkmış olan tahvil için tediye olunan gayrisafî meblâğın $\% \frac{3}{8}$ i.

Komusyonlar, itfa olunan tahvillerin veya tediye olunan kuponların ödendiği akçe ile tediye edilecektir.

Komusyonlar miktarının, ahval ve şeraite göre, Hükûmet ve malî servisle muvazzaf müesseseler arasında uyuşularak her zaman yeni bir tetkika tâbi tutulabileceği mukarrerdir.

§ 2 — Cari servis masrafları sadece tediye ve müruru zaman ilânlarının ve kurada çıkmış olan tahviller listelerinin tabii masraflarını; bu ilân ve listelerin neşir masraflarını; kura masraflarını; damga ile zımba aletleri masraflarını; tahvillerin mübayaasına müteallik simsariye ve borsa vergileriyle sair masrafları; tediye edilen kuponların ve itfa olunan tahvillerin nakil ve sigorta masraflarını ihtiva eder.

Bu masraflar haricinde, yeni tahvillere merbut kuponlar tükendiği zaman, bu tahvillerin kupon yapraklarının yenilenmesinin istilzam edeceği masraflar da Hükûmet ayrıca üzerine alacaktır.

§ 3 — İncei § da zikredilen komusyonlarla II nci § m birinci fıkrasında bahsi geçen servis masrafları için, X uncu maddede yazılı yıl taksitinden alınmak üzere, senevî 10.550 altın türk liralık bir meblâğ tahsis kabul edilmiştir.

Bu meblâğ 1 haziran 1933 tarihinden itibaren, ilk dört sene zarfında Meclise maktuan tediye olunacaktır.

Beşinci seneden itibaren bu meblâğın kullanılmamış olan bakiyesi Hükûmete iade edilecektir. İade edilecek bu bakiye senede 3.000 altın türk lirasından az olmayacaktır.

2. Mübayaalar için mu-tavassıtlar.

3. Tediye edilen kupon-lar ve itfa olunan tahviller Hükûmetin emrine âmade tutu-lacaktır.

MADDE IX

1. Yeni tahvillerin ser-visine ait banka ko-musyonları.

2. Yeni tahvillerin ser-vis masraflı.

3. Komusyonlar ve ser-vis masrafları için derpiş edilen meblâğ.

Fasıl : II

Yıl taksitinin tediyesine müteallik hükümler

MADDE X

MADDE — X

Yıl taksitlerinin baliği, tediye akçesi ve tahsis edildiği yerler

1 — 700.000 altın Türk liralık yıl taksiti.

§ 1 — Yeni tahvillerin tamamile itfasına kadar Hükûmet, 1 hazirandan başlayıp müteakıp senenin 31 mayısında biten her malî sene için Meclise 660.000 i yeni tahvillerin faiz ve amortisman servisine ait olmak üzere, ceman 700 000 altın Türk liralık bir yıl taksiti ödeyecektir.

2 — 350.000 altın Türk liralık yarı yıl taksitleri ve bunların vadeleri.

§ 2 — Yıl taksiti 350 000 altın Türk liralık iki müsavi yarı yıl taksitine ayrılacak, birinci yarı yıl taksitinin tediye vadesi 25 birinci teşrin, ikincinininki, bunu takip eden 25 nisan olacaktır.

3 — Tediye şekil ve şartları.

§ 3 — Yukarıda zikri geçen altın Türk lirası $916 \frac{2}{3} \text{ ‰}$ kanunî ayarında halis altını havi 7,21657 gram altından müteşekkildir. Ancak altın Türk lirasının tatbikatında rayici mevcut olmadığından, fiilen, her yarı yıl esnasında, yıl taksiti, iki tediye akçesinden Meclise yarı yıl sonu vadesi için gösterilmiş olanı ile aşağıdaki hükümlere tevfikan tediye ve muhafaza olunacaktır.

a) Her yarı yılın başlangıcından evvel Meclis, Hükûmetin bu yarı yıla ait her türlü borçtan kurtulması için, secilmiş akçe ile ödeyeceği meblâğı kendisine bildirecektir. Bu tebliğ gelecek 1 haziranda başlayan yarı yıl için 10 mayısta, ve gelecek 1 birinci kânunda başlayan yarı yıl için de 10 ikinci teşrinde yapılacaktır.

b) Tayin edilen akçe altına kabili tahvil ise, Hükûmet tarafından ödenecek meblâğ, bu akçenin, yukarıda tarif edilen altın Türk lirasile kanunî muadeletine göre hesap edilecektir. Mezkûr akçe a) fıkrasında derpiş olunan tebliğden sonra düşüğü takdirde, bu suretle tesbit edilmiş olan meblâğ arttırılmayacaktır.

c) Seçilen akçe tebliğ anında altına nisbetle % 25 ten daha az düşmüş bulunuyorsa, Hükûmet tarafından ödenecek meblâğ maden altının yukarıda gösterilen 10 mayıs ve 10 ikinci teşrin tarihlerinde, başlıca cihan piyasasındaki (halen Londra) rayici esas üzerinden hesap edilecektir. Bununla beraber, Hükûmetin yatırdığı paraların tediye tarihlerinde hesap edilen kıymeti altın Türk lirasile ifade olunan yarı yıl taksiti miktarına müsavi olduğu takdirde Hükûmet o yarı yıla ait her türlü borçtan kurtulacaktır.

d) Şayet seçilen akçe altına nisbetle % 25 ten fazla düşmüş ise, Hükûmetle Meclis gelecek yarı yıllar için alınması lâzımgelen tedbirleri uyuşarak kararlaştırılacaktır. Fakat bu tedbirlerin, ne Hükûmet tarafından bu akçe ile yapılan tediye % 25 sukuttan hâsil olan rakamın aşağısına indirmek, ne de bu esas üzerinden yuku bulan tediye inkitaa uğratmak gibi neticeleri olmayacaktır.

4. İkinci akçenin intihabına kadar fransız frangının tediye akçesi ittihazı.

§ 4 — İkinci akçenin intihabına kadar, ve yukarıdaki b) fıkrası hükümlerini tatbikan yıl taksiti, beher altın Türk lirası için 112,217 fransız frangi hesabı, bilfiil fransız frangi olarak tediye edilecektir. Binaenaleyh beher yarı yıl için tediye olunacak meblâğ 39.275.950 fransız frangi olacaktır.

Şurası mukarrerdir ki bu miktarın tayini, lüzumu halinde, 3 üneü § m c) ve d) fıkraları hükümlerinin tatbikına hâlel vermeyecektir.

§ 5 — 350.000 altın Türk liralık yarı yıl taksitleri, Meclis tarafından, aşağıda gösterilen muhtelif servislere tahsis edilecek, ve her servise ait olan meblâğlar, her biri için tayin edilen akçe ile ve aşağıdaki sıra dahilinde alınacaktır.

Evvel emirde:

Her yarı yıl tediyeleri üzerinden, müteakıp yarı yıl için, tercihan ve yarı yarıya alınmak üzere, Meclis masraflarına tekabül eden senelik maktu tahsisat.

İkinci derecede:

a) Her vade anında henüz itfa edilmemiş bulunan yeni tahvillerin %7 1/2 tan faizleri;

b) Bu faizlere ait banka komusyonları ve servis masrafları.

Üçüncü derecede:

a) İşbu mukavelemeye merbut 2 numaralı cetvele nazaran her üç tranştan itfa edilecek yeni tahviller adedinin başabaş kıymetine tekabül eden meblâğlar. Bu meblâğlar, IV üncü maddede yazıldığı veçhile, itfaya tahsis olunacaktır;

b) Bu itfaya müteallik banka komusyonları ve servis masrafları.

§ 6 -- Bu miktarlar ayrıldıktan sonra, kullanılmamış kalan her meblâğ, IV üncü maddede derpiş olunan şartlar dahilinde fevkalâde itfalara, ve bu itfalara müteallik banka komusyonları ile servis masraflarına hasrolunacaktır.

§ 7 — Yukarıda bahsi geçen komusyonlar ve servis masrafları işbu mukavelemenin IX uncu maddesinde gösterilmiş olanlardır.

MADDE — XI

Teminat

§ 1 — X uncu maddede tayin edilen 700 000 altın Türk liralık yıl taksitinin muntazaman tediyesini temin için Hükümet, İstanbul, Galata ve Haydarpağa gümrük dairelerinde cibayet olunan gümrük resimlerinin gayrisafi hasılatını, işbu itilâfnamenin devamı müddetince, ve mezkûr senelik meblâğa tekabül edecek miktarda, rehin olarak tahsis eder.

§ 2 — Gümrük resmi tabirinden kastedilen mana, Türk gümrüklerinde Hazine hesabına halen cibayet edilmekte bulunan veya istikbalde cibayet edilecek olan ithalât, ihracat, transit, resimlerle gümrük talî resimlerinin kâffesidir.

§ 3 — Hükümet, rehin hasılatının fazlasını, aşağıdaki maddede derpiş olunan şartlar dahilinde, serbestçe tasarruf edecektir. Hasılât kıfayet etmediği zaman Hükümet bunları tamamlayacaktır.

§ 4 — Yukarıda zikrolunan rehin, yeni tahvillerin tamamile itfasına kadar, mutlak ve feshi gayri kabil bir mahiyeti haiz olarak tahsis edilmiştir, bu tahsis, her hangi bir taahhüde nazaran rüçhanı haiz bulunacak ve böyle kalacaktır.

§ 5 — Rehinin senelik gayrisafi hasılâtı, yıl taksitinin asgarî % 50 fazlasının kâğıt Türk lirasile ifade olunan muadiline müsavi olacaktır. Rehin hasılâtı, biri biri ardınca üç sene zarfında bu seviyeye erişmediği takdirde, Hükümet munzam rehinler tahsis edecektir.

5. Yarı yıl taksitlerinin tahsis sureti.

6. Yarı yıl taksitlerinden arta kalan kısmın kullanılma sureti.

7. Komusyonlar ve servis masrafları.

MADDE XI

1. Rehinin mahiyeti.

2. Gümrük resimlerinin tarifi.

3. Rehin hasılatının fazlası.

4. Tahsilin mutlak mahiyeti.

5. Rehin hasılatının asgarî haddi.

6. **Rehinin istirdadı şartları.** § 6 -- Rehinin, biri birinin ardınca üç senelik hasılatının vasatı, yıl taksitinin iki mislini a tığı takdirde, Hükûmet' yukarıda gösterilen gümrük dairelerinden bir veya ikisini rehinden çekmek hakkını haiz olacaktır. Rehinden kurtarılabilecek gümrük dairesinin intihabı Meclisin muvafakatile yapılacaktır. Ancak bu istirdattan sonra, geri kalan rehinin hasılatı, biri birinin ardınca üç sene esnasında, 5 inci § da derpiş edilen seviyeye erişmediği takdirde Hükûmet, noksan kalan kısmı, yeni munzam rehinler tahsisi suretile tamamlamağa mecbur olacaktır.
7. **Rehin hasılatı fazlasının başka bir yere tahsis edilebilmesi.** § 7 — Hükûmet rehin hasılatı fazlasını, yeni tahvil ihraçlarına karşı ikinci derecede rehin göstermek suretile kullanabilecektir.
8. **Rehin hasılatını gösteren aylık icmalleri.** § 8 -- Rehine tahsis edilen gümrük daireleri varidatının mukarrer şekilde tanzim edilecek olan mufassal bir icmalı, aydan aya, salâhiyettar gümrük makamı tarafından Meclise gönderilecektir.
9. **Rehinlerin tebdili.** § 9 — Hükûmet Meclisin muvafakatile, yukarıda gösterilen tahsisler yerine, masavi hasılat tahmin eden diğer rehinler ikame etmek hakkını haiz olacaktır.

MADDE XII

MADDE — XII

Tesviye ve transfer

1. **1 haziran 1933 tarihinden itibaren rehin hasılatının tesviyesi.** § 1 — Rehlinlerin gayrisafi hasılatı, 1 haziran 1933 tarihinden itibaren, tatil oluyana her iki günde bir, hasılatın cıbayet edildiği akçe ile, yahut yarı yıl taksitinin tediye akçesile, İstanbulda Osmanlı bankasında Meclis hesabına yatırılacaktır. Böylece yatırılmış olan meblâğlar Hükûmet lehine % 2 1/2 faiz getireceklerdir.
2. **Transferler.** § 2 — Bir ay zarfında tesviye edilen meblâğların, bu ayın sonundan evvel, Osmanlı bankasının hariçteki merkezleri nezdinde mevcut meclis hesabına, yarı yıl taksitinin tediye akçesile transferi yapılacaktır. Hükûmet bu transferleri, tedarik edeceği dövizleri İstanbulda Osmanlı bankasına tevdi suretile bizzat yapacaktır.
3. **Rehin hasılatının yatırılmasının tatili.** § 3 -- Yarı yıl taksitinin tamamile tesviye ve transferine kadar rehin hasılatının yatırılmasına devam olunacaktır. Bu andan itibaren tesviye, müteakıp yarı yılın ilk gününde (1 haziran yahut 1 birinci kânun) aynı şartlarla yeniden başlamak üzere yarı yıl sonuna kadar tatil olunacaktır. Ancak bir ay zarfında, yarı yıl taksitinin beşte biri, cıbayet edildiği akçe ile, yahut yarı yıl taksitinin tediye akçesile tesviye edilmiş ve evvelki aylara ait beşte birlerin de tesviye ve transferleri ikmal olunmuş ise, Hükûmet rehin hasılatının fazlasını, aynı ayın sonuna kadar serbestçe tasarruf ederek hakına malik olacaktır.
4. **Noksan kalabilecek miktarın tamamlanması.** § 4 — Osmanlı bankasına teslim edilen meblâğların transferi hasılatının yarı yıl taksitini tamamen karşılayamadığı 25 birinci teşrin ve 25 nisan günlerinde anlaşılacak olursa, Hükûmetin, noksan kalan miktarı, mevzu bahis vadeye ait tediye karşılıklarının tesisi tarihinden evvel taahhümlenmesi icap edecektir.

§ 5 — Transferleri yapılan meblâğlar, tesellüm gününden itibaren beş günlük bir mehil zarfında, Meclisin muvafakatile Osmanlı bankası tarafından, üç tranştan tedavülde kalmış bulunan tahvil adedile mütenasip olarak Osmanlı bankasına Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft arasında taksim edilecektir. Birinci ve üçüncü tranşlara tekabül eden meblâğ Osmanlı bankasına, ikinci tranşa tekabül eden miktar da Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft'a tevdi olunacaktır.

Bu müesseseler mezkûr meblâğları, Osmanlı bankası tarafından matlup kaydedildikleri günden itibaren faizleri işlemek üzere, meclis namına açılmış olan «Yıl taksiti» hesabının matlubuna kaydedeceklerdir.

§ 6 — Yıl taksiti hesabı, Fransız fransı ile tesis edilince, Hükümet lehine, asgarî miktarı % 1 olmak üzere, Banque de France'm resmî iskonto haddinden % 1 1/4 aşağı nisbette faiz getirecektir.

Hesap yeni tahvillerin ikinci tediye akçesile tesis edilmiş ise, Hükümete verilecek faiz haddi Hükümetle Osmanlı bankası arasında uyushularak tayin olunacaktır.

MADDE — XIII

Tediye karşılıklarının tesisi

§ 1 — Her senenin 10 Mayıs ve 10 ikinciteşrin günlerinde meclis «Yıl taksiti» hesabından, vadenin yarı yıllık faiz ve itfa karşılıklarını ayıracaktır.

Meclis, birinci ve üçüncü tranşlara ait tediye karşılıklarını Osmanlı bankası, ikinci tranşa ait tediye karşılıklarını da Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft nezdinde tesis edecektir.

Fasıl : III

Hükümetle hâmillar arasındaki hukukî münasebetler

MADDE — XIV

Hukukî rabitanın teessüsü ve şümulü

§ 1 — İşbu itilâfname Hükümetle bu itilâfnamayı müzeyyel mukavele-namenin IV üncü maddesi hükümlerine tevfiқан kabul edecek olan hâ-miller arasında yegâne hukukî rabıtayı teşkil etmekte ve sadece bu hâ-milleri bağlamaktadır.

§ 2 — Hükümet işbu itilâfnameye iltihak etmiş olan veya olmayan Osmanlı Düyunu umumiyesi hâmilllerine, aynı istifadeleri iltihak eden hâmillerin kâffesine bihakkm teşmil etmeksizin, daha müsait muamele yapmamağı taahhüt eder.

MADDE — XV

Meclisin vazife ve salâhiyetleri

§ 1 — Bundan sonraki maddede tarif ve teşkil edildiği şekilde Meclis hâmilleri temsil ve onların menfaatlerini kayırmak ile mükelleftir.

5. «Yıl taksiti» hesabının tesisi.

6. «Yıl taksiti» hesabının faizi.

MADDE XIII

1. Tediye karşılıklarının tesisi.

MADDE XIV

1. Hukukî rabitanın teessüsü.

2. Hâmiller arasında müsavi muamele.

MADDE XV

1. Hâmillerin temsil vasıtası.

Türkiyenin işbu itilâfname mücübince üzerine aldığı taahhütleri ifa ettiğini hâmillere namına kayıt ve tesbite munhasıran Meclisin salâhiyeti vardır.

2. Meclisin vazife ve salâhiyetleri.

§ 2 — Meclis yeni tahvillerin faiz ve itfa servisini bu tahvillerin tamamile itfasına kadar yıl taksitleri vasıtasile ve işbu itilâfnamede kararlaştırılan şartlar dahilinde temin edecektir.

Bu itibarla Meclis işbu itilâfnamenin tatbikına ait her türlü tedbirleri almak salâhiyetini haiz olacaktır.

Meclis işbu itilâfnamenin icrası için nizamnameleri tanzim etmeğe ve aynı maksatla tediyeye müesseselerine gönderilecek talimatnameleri hazırlamağa salâhiyettar olacaktır.

3. İtilâfnamenin lüzumu halinde tavihi.

§ 3 — Meclis, lüzumu halinde ve Hükûmetle uyuşmak suretili, işbu itilâfname maddelerine her türlü vuzuh vermeğe mezumdur.

4. Meclis tarafından Hükûmete arzedecek hesaplar.

§ 4 — Her yarı yılın inkızasından sonra üç ay zarfında Meclis, borç servisi için Hükûmetten alınan meblâğların, veya müzeyyel mukavele-namenin 1 inci maddesine mevzu teşkil eden meblâğdan çekilen miktarların işbu itilâfnameye tevfiқан tahsisi cihetini gösteren bir hesap cetveli tanzim ve Hükûmete arzedecektir. Bu cetvel aynı zamanda o yarı yıl zarfında yarı yıla ait itfa akçesi vasıtasile bilfiil itfa edilmiş olan itibarî sermaye miktarını da gösterecektir.

5. Meclisin senelik raporu.

§ 5 — Her sene malî senenin sonunu takip eden altı ay zarfında Meclis, vazife halinde bulunan reisinin imzası altında neşredilecek ve neşrini müteakıp Hükûmete verecek olan bir rapor tanzim edilecektir.

6. Tediye karşılıklarının teessüsünden sonra Hükûmetin borçtan kurtulması ve malî müesseselerin mesuliyeti.

§ 6 — Yarı yıllık tediye karşılıkları bir defa teessüs edince Hükûmet işbu yarı yıl için hâmillere karşı her türlü borçtan kurtulacaktır.

Tediye karşılıkları kendilerine tevdi edilen müesseseler bu aların muhafazasından ve kullanılmasından Meclise karşı mesul olacaklardır.

Malî servisle muvazzaf olan müesseseler gerek kuponların tedlivesi, gerek yeni tahvillerin itfası için yaptıkları muameleler dolayısıyla da Meclise karşı mesul olacaklar ve Hükûmet bu hususta her türlü mesuliyetten beri bulunacaktır.

MADDE XVI

MADDE — XVI

Hâmillerin temsil heyetinin teşkilâtı ve işleme tarzı

1. Teşekkül tarzı.

§ 1 — « Meclis » tabiri ile gösterilen eski Osmanlı imparatorluğunun taksime uğrayan düyunu umumiyesi meclisi sekiz azadan müteşekkildir:

- Londrada « Council of Foreign Bondholders » tarafından, bu olmadığı takdirde İngiltere bankası müdürü tarafından, bu da olmadığı takdirde Londrada İngiliz ve Felemenkli hâmillerin umumî ictimamında (Meeting) kabul edilen bir karar ile tayin olunan, ve İngiliz hâmillikle beraber Felemenkli hâmilleri de temsil eden bir aza;

- « Syndicat des Etablissements Financiers de Paris » tarafından, bu olmadığı takdirde, Association Nationale des Porteurs Français de Valeurs Mobilières'in ictimaa davet ettiği Fransız ve İsviçreli hâmillik heyeti umumiyesi tarafından tayin olunan, ve Fransız hâmillikle beraber İsviçreli hâmilleri de temsil eden bir aza;

Bu iki aza Meclisin bir senelik reisliğini nöbetleşe ifa edeceklerdir.

- Alman hâmilleri temsil eden ve « Alman hâmilleri temsil eden bankalar sendikası » tarafından tayin olunan bir aza;

- « Association Nationale des Porteurs Français de Valeurs Mobilières » tarafından tayin olunan ve Fransız hâmilleri temsil eden bir aza;

- « Association Nationale des Porteurs Français de Valeurs Mobilières » ve Anverste « Association Belge pour la défense des Détenteurs de fonds publics » tarafından ittifakla tayin olunan, ve aynı zamanda hem Fransız, hem de Belçikalı hâmilleri temsil eden bir aza. Bu iki cemiyet 5 inci § ta derpiş edilen beş senelik devrelerin her biri için, bû azalığı nöbetleşe her sene işgal etmek üzere bir Fransız ve bir Belçikalı murahhas tayin edeceklerdir. 1933 - 1934 malî senesi için murahhas Fransız olacaktır.

- « Association Technique Bancaire Italienne » tarafından, bu olmadığı takdirde Roma'da İtalyan hâmillerin bir umumî iğtimarında tayin olunan ve İtalyan hâmilleri temsil eden bir aza;

- Türk bankaları mümessillerindeğ mürekkep bir heyet tarafından, bu olmadığı takdirde, Ankara belediyesinin daveti üzerine bu şehirde toplanan hâmillerin bir umumî iğtimarında tayin olunan ve Türk hâmilleri temsil eden bir aza;

Osmanlı bankası tarafından tayin olunan bir aza;

§ 2 — Reisin gayubeti veya muvakkat mazereti halinde ve bu gayubet veya mazeretin bütün devamı müddetince, reislik Meclisin en kıdemli aza tarafından icra edilecektir. **2. İşleme.**

Meclis, reisinin daveti üzerine toplanacaktır.

Meclis azalarından her birinin bir rey olacaktır. Kararlar, reylerin ekseriyetile verilecektir; reylerde tesavi halinde reisin reyini racih olacaktır.

İşlerin muntazam surette sevk ve idaresi için asgarî dört azanın hazır bulunması lâzımdır.

Meclis azalarının tayinleri Meclis nezdindeki Hükûmet komiserine tebliğ edilecektir.

§ 3 — Düyunu umumiye servisleri Meclisin emir ve murakabesi altındadır. Meclis bilhassa memurların tayin ve azilerine ve maaşlarına müteallik meseleleri tanzim edecektir. Meclis, iğtimalarında istişarî rey ile hazır bulunmak üzere, bu servislere bir direktör tayin edecektir. **3. İdarî servisler.**

§ 4 — Meclisin makarrı Paristedir. **4. Makar.**

§ 5 — Meclis azaları beş senelik bir devre için tayin edilirler. **5. Azaların tayini.**

1 haziran 1937 tarihine kadar devam edecek olan devre esnasında Meclisin bu günkü azaları vazifelerini muhafaza edeceklerdir. Diğer yerlere de, imkân hâsıl olur olmaz, yukarıda zikrolunan makamlar tarafından ve işbu maddede derpiş edilen muamelelere tevfikân, azaların tayinine tevessül olunacaktır.

Vazifeleri biten azaların yeniden intihabı kabil olacaktır.

Mecliste açılacak azalıklara, işbu maddenin 2 inci § mda derpiş edilen muamelelere tevfikân derhal yeni azalar tayin olunacaktır.

§ 6 — Meclis azalarından biri vazifesinde kusur edecek olursa, azline, vekâletini haiz bulunduğu makamlar tarafından karar verilecektir. **6. Aziller.**

§ 7 — Hükûmet Meclise, masraflarına mukabil, 29.450 altın Türk liralık **7. Maktu tahsisat.** senelik maktu bir meblâğ tahsis edecektir.

8. Hükûmet komiseri.

§ 8 — İşbu itilâfnamenin tatbikına nezaret etmek için Hükûmet bir komiser tayin edilecektir. Komiserin, umumî surette Hükûmetini ve hassatan işbu itilâfnamenin tatbikını alâkadar eden meselelerin müzakere edileceği Meclis içtimalarının kâffesine davet olunması lâzımdır.

Komiser müzakerelere karışacak, fakat rey etmeyecektir.

Hükûmetten Meclise ve bilmukabele Meclisten Hükûmete yapılacak bütün tebliğler komiser vasıtasıyla ıera olunacaktır.

Komiserin Meclis kalemleri tarafından tutulup tetkiki, vazifesinin ıerası için lüzumlu olan bileümle defterleri ve vesikaları mütalea etmeğe ve Meclisin bir mümessili huzurunda her türlü muayene ve tetkiki ıeraya hakkı olacaktır.

Komiserin Hükûmet tarafından tayini işbu itilâfnamenin imzası akabinde vuku bulacaktır.

Komiserin maaş ve masrafları Hükûmete aittir.

9. Meclis mevcutlarının intikali.

§ 9 — Yeni tahvillerin itfasından, ve gerek bu tahvillere, gerek Osmanlı dıyununu umumiyesi hâmillerinin eski Osmanlı imparatorluğundan ayrılan Avrupa arazisi üzerindeki Hükûmetlerde olan haklarının tesviyesine, ve gerek Meclisin üzerine aldığı her türlü taahhütlerin ıerasına müteallik bileümle amelîyelerin ıkmalinden sonra Meclisin idarî hesaplardaki mevcutlarından kalabilecek bakiye Hükûmete teslim olunacaktır.

Bu tarihe kadar Meclis mevcutların yegâne ve tamamile sahibi olarak kalacak ve onlar üzerinde en mutlak idare ve tam ve serbest tasarruf haklarını muhafaza edecektir. Ancak, Meclis Pariste Boulevard Malesherbes'de 184 numaralı bina üzerindeki haklarını Hükûmetin muvafakati haricinde tasarruf edemeyecek, fakat aynı tarihe kadar bu binadan serbestce intifa edilecektir.

MADDE XVII

MADDE — XVII

Haricî alacaklılar arasında müsavi muamele

1. Haricî alacaklılar arasında müsavi muamele.

§ 1 — Hükûmet, Türk Devletinin haricî alacaklılarının cümlesine tatbik edilmek üzere, umumî tedbirler ittihaz etmeğe lüzum gördüğü takdirde, Hükûmete sırf banka avansı mahiyetinde yapılmış olan avansların alacaklıları haric kalmak üzere, yeni tahviller hâmilleri hal ve istikbalin diğer haricî alacaklıları arasında en müsait muameleye mazhar olandan daha az müsait bir muameleye tâbî tutulamayacaklardır.

MADDE XVIII

MADDE — XVIII

Hakeme müracaat

1. Zuhur edebilecek ihtilâfların hakeme tevdi.

§ 1 — İşbu itilâfnamenin tefsir veya ıerasında Hükûmetle Meclis arasında zuhur edebilecek her ihtilâf diğer tarafın yazılı tebliğinin vusulünden itibaren otuz gün zarfında her iki tarafça tayin edilecek iki hakem tarafından hallolunacaktır.

Bu hakemler tayinleri tarihinden itibaren, iki ay zarfında ihtilâf hakkında ittifakla karar verecekler, yahut, icap ediyorsa, reyler arasındaki tesaviyi ızale için bir üst hakem tayin edileceklerdir.

Gerek otuz günlük mehil zarfında iki taraftan birinin hakeminin tayin edilmemesi, gerek üst hakemin intihabı hususunda hakemler arasında ittifak hâsıl olmaması halinde, bu cihet en ziyade süratle davranan tarafın müracaatı üzerine İsviçre Federal mahkemesi reisi tarafından hallolunacaktır.

Hakem kararı kafî ve derhal vacibülfaz olacaktır.

İki taraftan her biri kendi hakeminin masraflarını deruhde edecek ve üst hakemin ücretine hakeme müracaat yüzünden doğan müşterek masraflara yarıyarıya iştirak edilecektir.

§ 2 — İşbu itilâfnamede kararlaştırılan yıl taksitinin Türkiye tarafından tediyesi, hiç bir halde, Türkiye ile Meclis veya Türkiye ile eski Osmanlı imparatorluğundan ayrılmış arazi üzerindeki Hükûmetler arasında gıkacak ihtilâflar yüzünden tehir veya tatil edilemeyecektir.

2. Zuhur edebilecek ihtilâflar yıl taksitinin tediyelerini tehir veya tatil ettiremeyeceği.

Fasıl : IV

İtilâfnamenin tasdikı ve meriyete girmesi

MADDE — XIX

İtilâfnamenin Türkiye tarafından tasdikı

§ 1 — Hükûmet işbu itilâfnameyi Büyük Millet Meclisinin tasdikına arzedecek ve bu tasdik 1 Haziran 1933 tarihinden evvel vuku bulacaktır.

Tasdik keyfiyeti 1 Haziran 1933 tarihinden evvel vuku bulmadığı takdirde, iki taraf işbu itilâfnameden doğan her türlü taahhütten beri, ve istatükoante vaziyetine avdet etmiş addolunacaklardır.

MADDE — XX

İtilâfnamenin hâmillerce kabulü ve meriyete girmesi

§ 1 — İtilâfnamenin tasdikını müteakip Hükûmet keyfiyeti Meclise bildirilecek, Meclis te itilâfnameyi imza etmiş olan Hâmler cemiyetlerini ve teşekküllerini bundan haberdar edecek ve itilâfnameyi hâmlerin kabulüne arzeyecektir.

İtilâfnamenin hâmler tarafından kabulü müzeyyel mukavelenamenin IV üncü ve V inci maddelerinde tafsil edilen şartlar dahilinde kayıt ve tesbit olacaktır.

İtilâfname, bu şartların yerine getirildiği bildirilmek üzere Meclis tarafından Hükûmete vaki olacak tebliğ tarihinden itibaren meriyete girecektir.

MADDE — XXI

Mukavelenamenin yazılması

§ 1 — İşbu mukavelename Fransızca olarak yazılmış ve on iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

*Pariste Türkiye büyük elçiliği binasında,
Yirmi iki nisan 1933 tarihinde tanzim ve imza edilmiştir.*

(imza) Ş. Saracoğlu.

(imza) S. C. Wyatt.

(imza) Des Closières.

(imza) B. Nogara.

(imza) Zekâi.

MADDE — XIX

1. İtilâfnamenin Büyük Millet Meclisi tarafından tasdikı.

MADDE XX

1. İtilâfnamenin hâmillerce kabulü.

MADDE XXI

1. Mukavelenamenin Fransızca yazılması.

(imza) G. Boissière .
(imza) E. Regard.
(imza) A. Dartiguenave.
(imza) P. Mauban.
(imza) *M. von Schwabach için,*
Wehgelt.
(imza) Wehgelt.
(imza) Maurice de Cock.
(imza) P. Van Roy.
(imza) G. Rendu.
(imza) Vischer.

LÂHİKALAR

No. 1 - Yeni tahvillerin numunesi
No. 2 - Yeni tahvillerin itfa cetveli

Lâhika No. 1

Yeni tahvillerin numunesi

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ

% 7 1/2 faizli 1933 Türk borcu tahvilleri

..... tarihli ve ..... numaralı kanuna tevfikân Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tasdik edilen 22 nisan 1933 tarihli itilâfname mucibince beheri 500 Fransız frangı kıymetinde 1.925.272 tahvile taksım edilmiş 962.636.000 Fransız franklık itibari resülmal ile ihraç olunmuştur.

Bu ihraç şu suretle üç tranşa ayrılmıştır: 1 den 1.430.704 numaraya kadar 1.430.704 tahvil ile temsil edilen 715.352.000 Fransız franklık itibari resülmalli birinci tranş; 1.430.705 den 1.724.186 numaraya kadar 293.482 tahvil ile temsil edilen 146.741.000 Fransız franklık itibari resülmalli ikinci tranş; ve 1.724.187 den 1.925.272 numaraya kadar 201.086 tahvil ile temsil edilen 100.543.000 Fransız franklık itibari resülmalli üçüncü tranş.

Hâmiline muharrer bir kâta tahvil senedi

№

..... tranştan olup itibari resülmali 500 Fransız frangıdır.

Yarıyarıya 25 Mayıs ve 25 ikinciteşrinde vacibütediye olmak üzere senede 37,50 Fransız frangı faiz getirecek ve 18,75 Fransız franklık birinci kuponu 25 ikinciteşrin 1933 vadesinde ödenecektir.

Kuponların tediyesi ve kurada çıkmış olan tahvillerin ödenmesi aşağıda gösterilen müesseseler tarafından yapılacaktır:

İstanbul'da: Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası; Osmanlı bankası ve Deutsche Bank und

Disconto - Gesellschaft;

Paris ve Londra'da: Osmanlı bankası;

Berlin'de: Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft;

Roma'da: Banca Commerciale Italiana;

ve mukavelenameye tevfikân tayin olunacak diğer müesseseler.

Türk Hükûmeti ile Meclis arasında uyuşularak tesbit edilecek diğer yerlerde bu tediyeler mukavelenameye tevfikân tayin olunacak müesseseler tarafmdan yapılacaktır.

Tediye akçesi

İşbu tahvilin resülmal ve faizi fransız frangı ile veya, mukavelenamede gösterilen şartlar dahilinde, Meclisin, lüzumuna hükmettiği zaman, serbestçe seçeceği diğer bir tek akçe ile vacibüt-tediyedirler.

İtfa

Bu tahvillerin itfası, fiatları başabaştan aşağı olduğu zaman Borsada mubayaa tarıkile, fiat başabaşa eriştiği veya bunu aşığı zaman da kura çekmek suretile azamî 50 senede yapılacaktır.

İcap ettiği zaman, kuralar 1 mayıs ve 1 ikinciteşrinde Meclis tarafmdan Paris'te çekilecektir. Kurada çıkan tahviller 25 mayıs ve 25 ikinci teşrinde başabaş olarak, bu vadelerin kuponları ile birlikte ödenecektir.

Erken tediye veya konversiyon

Bu tahviller 1 haziran 1943 tarihinden evvel erken tediye veya konversiyona tâbi tutulamayacaklardır. Bu tarihten sonra Türk Hükûmeti, keyfiyeti üç ay evvel ilân etmek suretile, her hangi bir faiz vadesinde hâmillere, tedavülde kalmış olan tahvillerin tamamı veya bir kısmı için başabaş erken tediye yahut konversiyon teklif etmek hakkını haiz olacaktır.

Müruruzaman

Bu tahvillerin tediyeye vazolundukları tarihten itibaren beş sene zarfında tediyeye ibraz edilmeyen kuponları ve kurada çıktıkları halde tediyeye vazedildikleri tarihten itibaren on sene zarfında tediyeye ibraz olunmayan tahviller Hükûmet lehine müruruzamana uğrayacaklardır.

Teminat

Mukavelenamenin IX uncu maddesinde gösterilen gümrük dairelerinden cibayet olunan gümrük resimlerinin gayrisafi hâsılatı aynı maddede tasrih olunan şartlar dahilinde işbu tahvillere rehin olarak tahsis edilmiştir.

Tediye karşılıklarının tesisi

İşbu tahvillerin faiz ve itfa servisine ait tediye karşılıkları birinci ve üçüncü tranş için Osmanlı bankasında, ikinci tranş için de Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft'ta tesis olacaktır. Yarı yıllık tediye karşılıkları bir defa teessüs edince, Türk Hükûmeti, bu yarı yıl için, hâmillere karşı her türlü borçtan beri olacaktır.

Eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrayan dünyunu umumiyesi meclisi

Eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrayan dünyunu umumiyesi meclisi hâmilleri temsil etmek ve onların menfaatlerini kayırmakla mükelleftir. Türkiyenin işbu tahvillerin servisi için edindiği taahhütleri ifa ettiğini kayıt ve tespiti munhasıran Meclis salâhiyettardır.

Meclis bu tahvillerin faiz ve itfa servisini, tahvillerin tamamile itfasına kadar, yıl taksitleri

vasıtasile ve 22 nisan 1933 tarihli itilâfnamede kararlaştırılan şartlar dahilinde temin edecektir.

İtilâfnamenin tevdi olunacağı yerler

İtilâfnamenin metni İstanbul, Paris, Berlin, Londra ve Roma'da servisle muvazzaf olup isimleri yukarıda gösterilmiş bulunan muesseselere ve bundan maada:

Paris'te: Eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrayan düyunu umumiyesi meclisi ile «Association Nationale des Porteurs français de Valeurs mobilières» in merkezlerine,

Londra'da: Council of Foreign Bondholders merkezine;

Roma'da: Association Technique Bancaire Italienne merkezine;

tevdi edilecek ve hâmillik itilâfnameye bu merkezlerde muttali olabileceklerdir.

Paris 1933

ESKİ OSMANLI İMPARATORLUĞUNUN
TAKSİME UĞRAYAN DÜYUNU UMUMİ-
YESİ MECLİSİ NAMINA

Reis
(Matbu imza)

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ
HÜKÜMETİ NAMINA
Maliye vekili
(Matbu imza)

Kontrol edilmiştir

(Birinci ve üçüncü tranş için Osmanlı bankası tarafından, ikinci tranş için de Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft tarafından elyazisile imza edilecektir)

Kontrol edilmiştir

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ
HÜKÜMETİ NAMINA
(Matbu imza)

*
* *

Tahvilin arka sayıfasma mukavelenamenin şu maddeleri tamamen basılacaktır.

Madde III. - Tediye akçesi.

Madde IV. - İtfa

Madde XI. - Teminat.

Madde XV. - Meclisin vazife ve salâhiyetleri.

Lâhika No. 2

Yeni tahvillerin itfa cetveli

Yarıyılın sıra numarası	I inci tranş	II nci tranş	III üncü tranş	Yekûn
	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.
1	1.386	284	194	1.864
2	1.438	295	202	1.935
3	1.492	306	210	2.008
4	1.548	318	218	2.084
5	1.607	329	226	2.162
6	1.666	342	234	2.242
7	1.729	355	243	2.327
8	1.794	368	252	2.414
9	1.861	381	262	2.504
10	1.931	396	271	2.598
11	2.003	411	281	2.695
12	2.079	427	293	2.799
13	2.156	442	303	2.901
14	2.237	459	314	3.010
15	2.321	476	326	3.123
16	2.408	494	339	3.241
17	2.499	513	351	3.363
18	2.592	531	364	3.487
19	2.689	552	378	3.619
20	2.790	572	392	3.754
21	2.895	594	407	3.896
22	3.004	616	422	4.042
23	3.116	639	438	4.193
24	3.232	663	455	4.350
25	3.354	689	471	4.514
26	3.480	713	489	4.682
27	3.611	741	508	4.860
28	3.745	768	526	5.039
29	3.887	797	546	5.230
30	4.031	828	567	5.426
31	4.184	858	588	5.630
32	4.340	890	610	5.840
33	4.502	924	633	6.059
34	4.672	958	656	6.286
35	4.847	994	682	6.523
36	5.028	1.032	706	6.766
37	5.217	1.070	734	7.021
38	5.413	1.110	760	7.283
39	5.616	1.152	790	7.558
40	5.826	1.195	819	7.840
41	6.045	1.240	849	8.134

Yarılların sıra numarası	I inci tranş	II nci tranş	III üncü tranş	Yekûn
	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.
42	6.271	1.287	882	8.440
43	6.507	1.334	914	8.755
44	6.751	1.385	949	9.085
45	7.004	1.437	984	9.425
46	7.266	1.490	1.022	9.778
47	7.539	1.547	1.059	10.145
48	7.822	1.604	1.100	10.526
49	8.115	1.665	1.140	10.920
50	8.419	1.727	1.183	11.329
51	8.735	1.792	1.228	11.755
52	9.062	1.859	1.274	12.195
53	9.403	1.929	1.321	12.653
54	9.755	2.001	1.371	13.126
55	10.121	2.076	1.423	13.620
56	10.500	2.154	1.476	14.130
57	10.894	2.234	1.531	14.659
58	11.303	2.319	1.589	15.211
59	11.726	2.405	1.648	15.779
60	12.167	2.496	1.710	16.373
61	12.622	2.589	1.774	16.985
62	13.096	2.687	1.840	17.623
63	13.587	2.787	1.910	18.284
64	14.096	2.891	1.981	18.968
65	14.625	3.000	2.056	19.681
66	15.174	3.113	2.132	20.419
67	15.742	3.229	2.213	21.184
68	16.333	3.350	2.296	21.979
69	16.945	3.476	2.381	22.802
70	17.581	3.607	2.471	23.659
71	18.240	3.741	2.564	24.545
72	18.924	3.882	2.660	25.466
73	19.634	4.028	2.759	26.421
74	20.370	4.178	2.863	27.411
75	21.133	4.335	2.971	28.439
76	21.927	4.498	3.081	29.506
77	22.748	4.667	3.198	30.613
78	23.602	4.841	3.317	31.760
79	24.486	5.023	3.441	32.950
80	25.405	5.211	3.571	34.187
81	26.358	5.407	3.705	35.470
82	27.346	5.610	3.843	36.799
83	28.372	5.820	3.988	38.180
84	29.435	6.038	4.137	39.610
85	30.539	6.264	4.292	41.095

Yarıyılın sıra num- rası	I inci tranş	II nci tranş	III üncü tranş	Yekûn
	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.	Tedavülden çekilecek tahvil adedi.
86	31.685	6.500	4.454	42.639
87	32.872	6.743	4.620	44.235
88	34.106	6.996	4.793	45.395
89	35.384	7.258	4.974	47.616
90	36.711	7.531	5.159	49.401
91	38.088	7.813	5.354	51.255
92	39.516	8.106	5.554	53.176
93	40.999	8.410	5.762	55.171
94	42.535	8.725	5.978	57.238
95	44.131	9.053	6.203	59.387
96	45.785	9.392	6.435	61.612
97	47.502	9.744	6.676	63.922
98	49.284	10.110	6.927	66.321
99	51.132	10.488	7.187	68.807
100	53.023	10.878	7.451	71.354
Yekûn	1.430.704	293.482	201.086	1.925.272

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ HÜKÜMETİLE OSMANLI DÜYUNU UMUMİYESİ HÂ-
MİLLERİNİN MÜMESSİLLERİ ARASINDA MÜZEYYEL MUKAVELENAME

BAŞLANGIÇ

Türkiye Cümhuriyeti Hükümetinin, bu hususta usulü dairesinde salâ-
hiyeti haiz murahhası, İzmir mebusu ve sabık Maliye vekili Sarocoğlu
ŞÜKRÜ BEYFENDİ ile,

1. Hükümetin murah-
hası.

Eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrıyan düyunu umumiyesi
hâmillerin menfaatleri nanına hareket eden:

2. Hâmillerin mümes-
silleri.

1. — Eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrıyan düyunu umumiyesi
Meclisini teşkil eyleyen:

İngiliz ve Felomenkli hâmiller mümessili M. S. C. WYATT;

Fransız hâmiller mümessili M. F. DES CLOSLÈRES,

İtalyan hâmiller mümessili M. B. NOGARA;

Türk hâmiller mümessili C. ZEKÂİ BEYFENDİ;

Osmanlı bankasınca aza tayin edilen M. G. BOISSIÈRE;

2. — Eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrıyan düyunu umumiyesi
istikrazlarından düyunu muvahhide ile ikramiyeli Rumeli demiryolları
tahvillerinden maadalarının hâmilleri meclisini teşkil eyleyen:

Fransız hâmillерinin mümessilleri M. E. REGARD; M. A. DARTIGUE-NAVE ve M. P. MAUBAN;

Alman hâmillерinin mümessilleri M. P. von SCHWABACH ve M. K. WELGELT;

Belçikalı hâmillерin mümessili M. M. DE COCK;

3. — Alman hâmilleri temsil eden bankalar sendikası tarafımdan murahhas tayin edilen M. P. von SCHWABACH ve M. K. WELGELT (*Almanya*);
4. — Anvers'te Association Belge pour la défense des détenteurs de Fonds Publics tarafımdan murahhas tayin edilen M. M. de COCK ve M. P. VAN ROY (*Belçika*);
5. — Londra'daki Council of Foreign Bondholders, ve Amsterdam Borsası komitesi tarafından murahhas tayin edilen M. S. C. WYATT (*Büyük Britanya ve Felemenk*);
6. — Paris'te Syndicat des Etablissements financiers tarafımdan murahhas tayin edilen M. F. DES CLOSIÈRES (*Fransa*);
7. — Paris'te Association Nation des Porteurs Français de Valeurs Mobilières tarafımdan murahhas tayin edilen M. G. RENDU (*Fransa*);
8. — Roma'da Association Technique Italienne tarafımdan murahhas tayin edilen M. B. NOGARA (*İtalya*);
9. — Bâle'de Association Suisse des Banquiers tarafından murahhas tayin edilen M. M. VISCHER (*İsviçre*);

3. Müzakerelerin mevzuu.

Bugünkü tarihle imzalanan mukavelenamenin tatbik mevkiine konulmasını temin edecek muvakkat hükümleri kararlaştırmak üzere Paris'te toplanmışlardır.

4. Müzeyyel mukavelenamenin akti.

Müzakereler, aşağıda gösterilen şartlar dairesinde meriyete girebilmesini teminen, ve yukarıda ismi geçen mukavelename ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisinin tasdikine ve hâmillerin kabulüne arz edilecek olan işbu müzeyyel mukavelenamenin yazılması ile neticelenmiştir.

5. Tabirler.

İşbu müzeyyel mukavelenamede "İtilâfname" tabiri, mukavelename ve müzeyyel mukavelenameden mürekkep akitlerin umumunu göstermekte, "Hükümet" tabiri Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ifade etmektedir. Meclis tabiri mukavelenamenin XVI nci maddesinde tarif edilen şekilde hâmillerin Temsil heyetine, ve "Osmanlı borçları" tabiri de eski Osmanlı İmparatorluğunun taksime uğrıyan düyünü umumiyesine tahsis olunmuştur.

Fasıl : I

İtilâfnamenin tatbik mevkiine konulması için kullanılacak meblâğ

MADDE I

MADDE — I

Meblâğın teşkili

1. Meblâğın teşkili.

§ 1 — İtilâfnamenin Türkiye Büyük Millet Meclisince tasdikını müteakıp Meclis, Osmanlı bankası nezdinde, alâkadar hâmillер tarafından vuku bulan iltihaklar nisbetinde aşağıda gösterilen unsurlarla beslenecek olan bir meblâğ teşkil edecektir:

a) Türkiyece 1930-31, 1931-32 ve 1932-33 malî seneleri zarfında yapılan tesviye ve konversiyonlardan hâsıl olup Meclis elinde bulunan meblâğlar;

- b) Meclis elinde olup Türkiyeye avdet istidadında bulunan meblâğlar;
- c) İhtiyat ve Trablusgarp akçeleri.

§ 2 — Bu muhtelif unsurların mahiyet ve baliğleri aşağıdaki cetvelde gösterilmiştir: **2. Meblâğı terkıp eden unsurlar.**

İtilâfnamenin tatbik mevkiine konulması için kullanılacak meblâğ
28 şubat 1933 tarihindeki muvakkat vaziyet (1)

MEMBALARIN TAYİNİ	Holânda florini	Reichsmark	Türk lirası	İsterlin	Fransız frangı	Mülâhazalar
a) Türkiye'nin tediyleri:						(1) Kati vaziyet, 31 mayıs 1933 te Meclisin senelik hesaplarının kapanması anında tespit edilecek ve Hükûmete tebliğ olunacaktır.
1. 1930/31 de	—	—	1.500.000 »	—	10.996.337 94	
2. 1931/32 de	—	—	2.115.686 23	—	14.142.237 06	
3. 1932/33 te	—	—	—	—	301.207 50	
b) Türkiye'ye avdet istidadında bulunan meblâğlar:						
4. Türkiye'nin tediyleri üzerinden faiz	—	—	80.749 93	—	654 91	
5. Türk Hazinesinin hesabı carisi	—	—	—	3.989 17 6	162.488 10	
6. Irakın tediylelerinde Türkiye'nin hissesi	—	—	—	26.696 16 0	—	
7. 1928 mukavenamesinin ilk tediylelerine tahsis edilen akçeden ayrılacak meblâğ	—	—	—	—	2.500.000 »	
8. İstikrazların servis masrafları için ihtiyattan ayrılacak meblâğ	—	—	—	—	800.000 »	
9. % 5 faizli 1914 istikrazının kati tahvillerinin imali için Osmanlı Bankası nezdindeki karşılık	—	—	—	—	160.000 »	
c) İhtiyat ve Trablusgarp akçesi:						
10. İhtiyat	—	—	—	199.844 19 6	—	
11. akçesi	—	—	—	—	—	
	—	11.887 08	—	3.740 0 0	172.764 »	

MEMBALARIN TAYİNİ	Holânda Florini	Reichsmark	Türk Lirası	İsterlin	Fransız frangı
12. Trablus- 13. garp ak- çesi	Nakit . . . . . — Tahvillerin 31 ma- yıs 1933 te tahmini kıymeti . . . . . —	— — 11.596 15	— — 385.271 70	506 9 10 —	— 1.166.132 »
14. İhtiyat ve Trablusgarp ak- çelerinin faizleri	5.143 92	—	30.479 43	135.736 2 8	56.695 20
Yekûn	5.143 92	72.483 24	4.112.187 29	370.514 5 6	30.458.516 71
28 şubat 1933 te takdire esas olan rayiçler	100 florin = 25,25 Fransız frangı	100 Reichs- mark = 611 Fransız frangı	1 Türk lirası = 12,06 Fransız frangı	1 İsterlin = 87,97 Fransız frangı	—
Fransız frangı olarak mua- dilleri	52.738 04	442 872 60	49.592.978 72	32.594.140 77	30.458.516 71
Fransız frangı olarak umu- mi yekûn	Fr. Fr. 113.141.246 84				

3. Kâğıt Türk lirası halindeki meblâğların tahvili. § 3 - (a) fıkrasında gösterilen meblâğların kâğıt Türk lirası olarak kalması kısımları, birincisi itilâfnamenin imzasını talep eden ay zarfında, ikincisi de itilâfnamenin Türkiye Büyük Millet Meclisince tasdikinden evvel olmak üzere, iki müsavi tranş halinde Fransız frangına tahvil edilecek ve İstanbul'da Meclis namına ait oldığı hesaplarda bırakılacaktır. İşbu müzeyyel mukavelenamenin IV üncü maddesinde derpiş olunan tediyelerin istilzam ettiği meblâğın bu paralardan ayrılacağı mukarrerdir.
4. İhtiyat ve Trablusgarp akçeleri. § 4 — (c) fıkrasında bahsi geçen İhtiyat ve Trablusgarp akçelerinin bakiyeleri, halen müteşekkil buldukları vaziyette, yani bir taraftan resümler ve faiz, diğer taraftan da nakit ve tahvil olarak anlaşılmalıdır.
5. Bu iki akçeden mandada altındaki Devletlere verilmesi melhuz olan hisse. § 5 — Diğer taraftan bu iki akçeden Fransız mandası altında bulunan Şark devletlerine verilmesi melhuz olan hisse ihtiyaten muhafaza edilecek ve ancak Türkiye ile bu Devletler arasında muallâk bulunan ihtilâfın halli neticesinde hissenin Türkiye'ye tesviyesine karar verildiği takdirde kullanılacaktır.
6. Bu akçelere müteallik ihtilâfların halli. § 6 — Türkiye, İhtiyat ve Trablusgarp akçelerine ait olup eski Osmanlı imparatorluğundan ayrılmış bulunan arazi üzerindeki Hükümetlerle kendisi arasında muallâk ihtilâfın hakem yolu ile veya diğer bir suretle hallini temin için, 1 Haziran 1933 ten itibaren altı aylık bir mühlet zarfında lâzımgelen teşebbüsleri yapmağı taahhüt eder.
- İhtilâfın Türkiye aleyhine halli halinde Türkiye, Devletlerin kendilerine ait meblâğların yukarıda gösterilen tarzda kullanılmış olmasından dolayı ileri sürecekleri mutalebelerden doğacak bütün mesuliyeti üzerine alacaktır.
7. Türkiyeden maada Devletlere verilmesi melhuz olan hisseler. § 7 — Bu takdirde Türkiye mezkûr akçelerden, ihtilâfın kendi aleyhine halli neticesi olarak İtalyaya, Filistine ve İraka verilecek olan meblâğları derhal Meclise iade eyleyecektir.

Diğer Devletlerin hisselerine gelince; Meclis bu Devletlerden, Lozan muahednamesinin 55 inci maddesi (ikinci fıkra) mucibince borçlu oldukları meblâğları tahsil için Hükümet hesabına lâzımgelen teşebbüsleri yapmağı kabul eder. Bu Devletlerden biri tarafından Meclise bu maksatla tediye edilecek her meblâğın, Meclis tarafından hıfzedilip, bu Devletin Türkiye lehine fuzulî surette kullanılan matlup hissesi mukabili olarak Türkiye tarafından Meclise iade edilecek meblâğla icap eden miktar nisbetinde mahsubunun yapılmasına Hükümet muvafakat eder. Türkiye tarafından iadesi lâzımgelen meblâğlar, 1 Haziran 1933 ten itibaren beş senelik bir mühlet zarfında bu vasıta ile tamamen ödenmediği takdirde, kalan borç miktarının Türkiye tarafından ödenmesi şekil ve şartları Hükümetle Meclis arasında hâsıl olacak bir itilâfla tesbit edilecektir. Buna mukabil Meclise tahsil olunacak meblâğların arzdebileceği fazla Meclis tarafından Hükümete iade olunacaktır.

MADDE II

MADDE — II

Meblâğın idaresi

1. Tahvillerin ve nakitlerin satılması. § 1 — İtilâfname imza edilir edilmez Meclis 1 inci maddenin 2 nci §'inde münderiç cetvelde gösterilen tahvilleri en müsait şartlarla nakte çevirecektir. Bu satışı hasılatı, icabı halinde, Fransız frangına tahvil edilecektir. Satış Türkiyede vuku bulduğu takdirde Hükümet transfer hususunda her kolaylığı göstermeğı taahhüt eyleyler.

Aynı suretle Meclis, diğer eins akçelerden olup aynı cetvelde halen kullanılabilir vaziyette gösterilen meblâğları da en müsait şartlarla fransız franga tahvil edecektir.

Ancak 1 inci maddenin 5 inci § nda bahsi geçip İhtiyat ve Trablusgarp akçesinden fransız mandası altındaki Şark Devletlerine verilmesi melhuz olan hisse, Meclisle bu Devletler arasında hilâfına anlaşma vuku bulmadıkça, halen müteşekkil bulunduğu vaziyette nakit ve tahvil olarak muhafaza edilecektir.

§ 2 — Bu muamelelerden hâsıl olacak meblâğlar, yıl taksiti filen fransız frangı olarak tediye edildiği müddetçe, fransız frangı olarak muhafaza olunacaktır. Meclis yıl taksitinin tediyesi için, mukavelenamenin III üncü maddesinde derpiş edilen ikinci akçeyi seçecek olursa, henüz fransız frangı olarak kullanılabilir halde bulunan meblâğları derhal bu akçeye çevirecektir.

§ 3 — Meclis yukarıda bahsi geçen meblâğları en müsait şartlarla işletecek ve bu plasmanların safi hasılatı resülmale ilâve edilecektir.

§ 4 — Yukarıda gösterilen muamelelerden hâsıl olacak meblâğlar itilâfnamenin icra mevkiine konulması için kullanılacak meblâğı, işbu müzeyyel mukavelenamenin 1 inci maddesine tevfikân beslemek üzere, şimdilik meblâğa tahsis edilen muhtelif unsurların halen mukayyet buldukları hesaplarda bırakılacaklardır.

MADDE — III

Meblâğın tahsisi

§ 1 — 1 inci maddede bahsi geçen meblâğdan Meclis şu miktarları çekecektir:

a) Halen tedavülde mevcut tahviller hâmillerinin itilâfnameyi kabul ettiklerini kayıt ve tesbit etmek üzere, kendilerine, işbu müzeyyel mukavelenamenin IV üncü maddesinde derpiş olunan usul ve şartlara tevfikân yapılacak bir kupon tediyesinin istilzam ettiği miktarlar,

b) Yeni tahvillerin ihracına ve eski tahvillerle değiştirilmesine mtüecallik masraflar,

c) Meclisin senelik maktu tahsisatının birinci yarısı (1 haziran - 30 ikinci teşrin 1933) ait yarısı.

d) Yeni tahviller için, imkân nisbetinde ilk yarısı yıl (1 haziran - 30 ikinci teşrin 1933) zarfında kullanılmak üzere, 932.760 fransız franklık bir itfa akçesi. Bu akçe ilk yarısı yıl esnasında tamamen veya kısmen kullanılmadığı takdirde, itfa muntazaman yapıldığı ilk yarısı yıl esnasında kullanılacak itfa akçesi tediye karşılığına ilâve olunacaktır.

e) Artık kalan kısmın, mukavelenamenin ilk altı senelik tatbiki esnasında, Türkiyenin yapacağı tediye, işbu müzeyyel mukavelenamenin XI inci maddesinde gösterilen usul ve şartlara tevfikân tamamlamak için kullanılacaktır.

§ 2 — Meblâğdan artabilecek olan fazla Hükûmete iade edilecektir. Diğer taraftan Hükûmet te meblâğdan noksan kalabilecek kısmı tamamlamağı taahhüt eder.

§ 3 — Hâmillerin iltihakları, derpiş edilen mehiller zarfında V inci maddede gösterilen nisbete irişmediği ve bu itibarla itilâfname meriyete girmedığı takdirde, meblâğa yatırılan her miktar çekilmiş bulunduğu hesaba iade edi-

2. Meblâğın muhafazası.

3. Meblâğın işletilmesi.

4. Hesaplara kayıt.

MADDE III

1. Meblâğdan çekilecek miktarlar.

2. Meblâğın artabilecek veya eksik kalabilecek olan kısmı.

3. İtilâfnamenin meriyete girmemesi hali.

lecektir. Meblâğdan 1 inci § mucibince daha evvel çekilmiş olan miktarlara gelince; bunların Türkiye tarafmdan 1930/31, 1931/32 ve 1932/33 malî sene-leri zarfında yapılan tediyelerde Türk lirası olarak kalan kısmın 1 inci mad- dede derpiş edilen şekilde fransız frangına tahvilinden hâsıl olan miktar- larla mahsup edileceği mukarredir. Bu miktarların fazlası, tutarlarının günün rayicile Türk lirası olarak Meclise yatırılması mukabilinde, Hükû- mete iade edilecektir.

Fasıl : II

İtilâfnamenin hâmillerce kabulü

MADDE IV

MADDE — IV

İtilâfnamenin hâmillerce kabulü vesilesile halen tedavülde mevcut tahvillere yapılacak tediyeye

1. İtilâfnamenin hâmil- lerce kabulünü kayıt ve tesbit etmeğe mahsus tediyeye. § 1 — Hükûmet tarafından Meclise yapıldığı mukavenamenin XX nei maddesinde derpiş edilen tebliğin icrasından itibaren bir aylık bir müblet zarfında Meclis, hâmillerin itilâfnameyi kabul ettiklerini kayıt ve tesbit eylemeğe mahsus olmak üzere, mevcut bütün tahvillere bir tediyede bulu- nacaktır.

2. Bu tediyeye tahsis edilen meblâğın tak- simi. § 2 - Bu maksatla taksim edilecek meblâğ, 39.800.000 fransız franklık kısmı mütedahiller bonolarına ve İkraniyeli Rumeli demiryolları tahvillerin- den maada diğer istikrazlara, ve 5.200 000 fransız franklık kısmı da İkrani- yeli Rumeli demiryolları tahvillerine mahsus olmak üzere ceman 45 000.000 fransız frangı olarak tesbit edilmiştir.

Bu 45.000.000 fransız franklık meblâğ ile 6 nei § ta bahsi geçen banka ko- misyonlarının ve bu tediyeye ait müteferrik masrafların işbu müzeyyel mu- kavenamenin 1 inci maddesinde derpiş edilen meblâğdan mahsubu yapıla- caktır.

Mütedahiller bonolarına ve İkraniyeli Rumeli demiryolları tahvillerin- den maada diğer istikrazlara mahsus olan 39 800.000 fransız franklık meblâğ, alâkadar hâmillerin 13 haziran 1928 tarihli mukavenamede derpiş olunan 1930-31 ve 1931-32 yılı taksitleri üzerinde mevcut olup itilâfnamenin imzası tarihinde nihaî olarak takdir edilen hakları esası üzerinden (mubayaa sure- tile itfalar hariç) bu hâmillerin arasında taksim olunacaktır. Kesilmiş bir kuponları münferit halde tedavül etmekte olan Saydi bahri, Bağdat 1 inci tertip ve teçhizatı askeriye istikrazlarının beher tahviline isabet edecek meblâğ ikiye ayrılacak, 3 fransız frangmdan ibaret bir kısmı (yahut mua- dili) kesilmiş kupon hamiline, kalan kısmı da, 4 üncü § ta münderic cetvel- de gösterildiği vechile, tahvile merbut ilk kuponun tevdii mukabilinde tah- vil hamiline tediyeye olunacaktır.

İkraniyeli Rumeli demiryolları tahvillerine mahsus 5.200.000 fransız franklık meblâğdan hâmillerin elinde mevcut olup henüz kurada çıkmamış bu- lunan İkraniyeli Rumeli demiryolları tahvillerinin beherine 4 franklık bir tediyeye yapılmak üzere, icap eden miktar alınacak, geri kalan kısım VII nei maddenin 5 inci § nda gösterilen şartlar dahilinde, hâmillerin elinde mev- cut olup 340-351 (dahil) numaralı kura keşidelerinde çıkan İkraniyeli Ru- meli demiryolları tahvillerine tahsis edilecektir.

§ 3 — Bundan evvelki § mucibince her tahvile isabet eden meblâğlar, te-
diyeye vazolundukları tarihten itibaren beş sene zarfında hâmillik tarafın-
dan tahsil edilmedikleri takdirde, Hükûmet lehine müruru zamana uğraya-
caklardır.

3. Müruru zaman.

§ 4 — Aşağıdaki cetvel bu tediye münasebetile kesilecek kuponları göster-
mektedir. İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvilleri ile, kuponları kalmamış
tahvillere yapılacak tediye için bir damga ile kayıt ve tespiti mukarrerdir.

4. Kesilecek kuponlar.

Eski istikrazların isimleri	Kesilecek kuponlar	
	Numarası	Tarihi
Düyunu muvahhide	49	14 Mart 1928
İkramiyeli Rumeli demiryolları tah- villeri.	—	—
1890 Osmaniye	—	14 Mart 1928
Tönbeki	—	14 Şubat 1928
40.000.000.- Frankık Şark şimen- diferleri.	—	1 Temmuz 1928
% 5, 1896.	—	14 Temmuz 1928
Gümrük. 1902	51	14 Temmuz 1928
% 4, 1903 Saydı bahri	50 ve 52	{ 1 İkinciteşrin 1927 ve 1 İkinciteşrin 1928
Bağdat 1 inci Tertip	50 ve 52	{ 1 Eylül 1927 ve 1 Eylül 1928
% 4, 1904	44	14 Temmuz 1928
% 4, 1901 - 1905	46	14 Temmuz 1928
Teçhizatı askeriye	45 ve 47	{ 1 Eylül 1927 ve 1 Eylül 1928
Bağdat, II inci tertip	41	1 Temmuz 1928
Bağdat, III üncü tertip	33	1 Temmuz 1928
% 4, 1908	38	14 Temmuz 1928
% 4, 1909	37	14 Haziran 1928
Soma - Bandırma	34	1 Nisan 1928
Hudeyde - Sana	34	1 Nisan 1928
Gümrük, 1911	35	1 Temmuz 1928
Konya ovasının irva ve iskası	—	—
% 5, 1914	—	14 Mayıs 1928
% 5, 1928 (Hazine bonolarının konsolit tahvilleri)	8	25 Mayıs 1932
Mütedahiller bonoları, A tertibi	5	25 İkinciteşrin 1933
» » B »	5	25 İkinciteşrin 1933
» » C »	5	25 İkinciteşrin 1933

Yukarıdaki cetvelde gösterilen numaralardan sonra gelen kuponlar Tür-
kiyeye karşı her türlü kıymetten arı olacaklardır.

§ 5 — Yukarıda derpiş olunan tediye, Osmanlı Düyunu umumiyesi tah-
villerine yapılan son tediye için vuku bulunduğu aynı yerlerde ve aynı mües-
seseler tarafından yapılacaktır.

5. Tediye yerleri ve te-
diye müesseseleri.

§ 6 — İşbu maddede derpiş olunan tediye için tediye müesseseleri-
lerine beher birlik tahvil için 0,25 fransız franklık bir komisyon verilecektir.

6. Komisyonlar.

Ancak bu komusyon miktarı 2 neî § ta bahsi geçen ve kesilen bir kuponları henüz münferit halde tedavül etmekte bulunan istikrazların beher kuponu için 0,12 1/2 fransız francı olacaktır.

MADDE V

MADDE — V

İtilâfnamenin hâmillerce kabulünün şekil ve şartları

- 1. İtilâfnamenin hâmillerce kabulü tarzı.** § 1 — İtilâfnamenin hâmillerce kabulü, bundan evvelki maddede tevfi-kan tediyeye vazolunan paraların hâmillik tarafından tahsili ile husul bulacaktır.

Binaenaleyh, tahvili kupondan teerit edilen, yahut mezkûr maddede mevzubahs damgayı havi olan her hâmil itilâfnameye kayıtsız ve şartsız iltihak etmiş addolunacaktır.

« Konya ovasının irva ve iskası » istikrazının alacaklısı, itilâfnameyi kabul ettiğini Meclise hitaben yazacağı bir tebliğ mektubu ile bildirecektir.
- 2. İtilâfnamenin meriyete girmesi için muktezi nisbet.** § 2 — Hâmilleri, yukarıda gösterilen vasıtalarla itilâfnameyi kabul etmiş bulunan Osmanlı Düyunu umumiyesi tahvillerinin itibarî resûlmali, bundan evvelki maddede derpiş edilen kuponu tediyeye mevkiine vazedildiği tarihte tedavülde bulunan itibarî resûlmalin % 50 sini aşırğı zaman; Meclis keyfiyeti derhal Hükûmete bildirecek ve itilâfname katifeşerek derhal meriyete girecektir.
- 3. İltihak edenler adedinin kifayetsizliği hali.** § 3 — İtilâfnamenin Türkiye Büyük Millet Meclisince tasdiki tarihinden itibaren altı aylık bir mehel zarfında — bu mehel Hükûmet tarafından azamî altı ay daha temdit edilebilir — bu nisbet hâsıl olmadığı takdirde, iki taraf itilâfnameden doğan her türlü taahhütten beri olmuş ve istatükoante vaziyetine avdet etmiş addolunacaklardır. Hâmillere yapılacağı bundan evvelki maddede derpiş olunan tediyeler derhal tatil edilecektir; ancak iltihak eden hâmillere tediyeye edilmiş olan meblâğlar kendileri için katî surette mük-tesep olacaktır.
- 4. İhtiyatî mahiyette tediyeler.** § 4 — Şayet itilâfname 1 haziran 1933 ten evvel meriyete girmemiş bulunursa Hükûmet, işbu müzeyyel mukavelenamenin XI inci maddesinde tas-rih edilen tediyeleri, bu tarihten itibaren ihtiyatî mahiyette olarak icraya başlayacaktır.
- 5. Eski tahvilleri de-ğiştirme suretile itilâfnamenin kabulü.** § 5 — VIII inci maddede tesbit olunan mehel zarfında tahvilini, aynı mad-dede mevzubahs değiştirme muamelesi yapılmak üzere, tevdi eyleyen her hâ-mil de, IV üncü maddede derpiş edilen tediyeye ait hakların müruru za-mana uğratmış bile olsa, itilâfnameye kayıtsız ve şartsız iltihak etmiş addolu-nacaktır.

Fasıl : III

Yeni tahvillerin tedaviile çıkarılması

MADDE — VI

MADDE VI

Mukavelenamenin 1 inci maddesi mucibince ihraç olunan yeni tahvillerin kullanılması tarzı

§ 1 — Ceman 962.636.000 fransız franklık bir itibarî resülmal ile ihracı mukavelenamenin 1 inci maddesinde derpiş olunan yeni tahviller şu suretle kullanılacaktır:

1. Yeni tahvillerin kullanılması tarzı.

a) Lozan muahedenamesine nazaran yapılan taksime tevfikan Osmanlı düyunu umumiyesinden Türkiyeye isabet eden hisseyi temsil etmek üzere, ve yeni tahviller ihracı hakkında aynı muahedenamenin 49 uncu maddesile Türkiyeye tanınan hak mucibince, 940.193.000 fransız franklık bir itibarî resülmal ihraç edilecektir. Bu meblâğ üzerinden, birinci tranştan 44.757.000 fransız franklık bir itibarî resülmal ikramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerine tahsis edilecek; geri kalan miktar, yani bundan sonraki maddede mezkûr muhtelif tranşlardan 895.436.000 fransız franklık itibarî resülmal de diğer istikrazlarla mütedahiller bonolarına ait olacaktır. Bu yeni tahviller, 1 numaralı lâhikada gösterilen Osmanlı düyunu umumiyesi istikrazlarının mevcut borç tahvillerile temsil edilen ve Türkiye üzerinde bulunan bütün hakların tamamile tesviyesi maksadile mezkûr istikrazların bileünle hâmilleri arasında da taksim edilecektir.

b) Birinci tranştan 22.443.000 fransız franklık bir itibarî sermaye “ Fenerler avansları ” denilen avansların katî surette tesviyesi maksadile Hükümetin emrine amade bulundurulacaktır.

§ 2 — Aşağıdaki cetvel, 962.636.000 fransız franklık itibarî sermaye yekûnunun tahsisi suretini hulâsa etmektedir:

2. Yeni tahvillerin tahsis suretinin hulâsası.

İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerinden maada			
diğer istikrazlar ve mütedahiller bonoları ..	895.436.000	fransız	franğı.
İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvilleri	44.757.000	»	»
“ Fenerler avansları ” denilen avanslar	22.443.000	»	»
Yekûn	962.636.000	fransız	franğı.

MADDE — VII

MADDE VII

Yeni tahvillerin Osmanlı düyunu umumiyesi hâmilleri arasında taksimi

§ 1 — 895.436.000 fransız franklık itibarî sermayenin yeni tahvil olarak ikramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerinden maada diğer istikrazlar ve mütedahiller bonoları arasında 13 haziran 1928 mukavelenamesi mucibince hâmillerin haiz buldukları haklar esası üzerinden taksimi, istikrazların her biri için şu neticeleri vermiştir:

1. Her istikraza isabet eden yeni itibarî sermaye (İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvilleri dahil değildir).

Eski İstikrazların İsimleri	Her eski istikraza yeni tahvil olarak isabet eden sermaye Fransız frangı	Translar
Düyunm muvahhide	236.257.500	Birinci
1890 osmaniye	7.774.000	Birinci
Tönbeki	2.135.000	Birinci
40.000.000 - franklık şark şimendiferleri.	6.850.000	Birinci
% 5 1896	15.579.500	Birinci
Gümrük, 1902	43.233.500	Birinci
% 4 1903, Saydı bahri	9.521.500	İkinci
Bağdat I inci tertip	15.403.000	İkinci
% 4, 1904 , ...	14.127.000	Birinci
% 4, 1901-1905	27.114.500	Birinci
Techizatı askeriye	15.376.500	İkinci
Bağdat II inci tertip.	31.076.000	İkinci
Bağdat III üncü tertip.	34.249.500	İkinci
% 4, 1908	24.676.500	Birinci
% 4, 1909	36.035.000	Birinci
Soma - Bandırma.	7.346.500	Birinci
Hüdeyde - Sana	4.083.500	Birinci
Gümrük, 1911	41.114.500	İkinci
Konya ovasının irva ve iskası	4.594.500	Birinci
% 5, 1914	180.324.500	Birinci
% 5, 1928 (Hazine bonolarının konsolite tahvilleri)	38.020.500	Birinci
Mütedahiller bonoları, A. tertibi	65.040.000	Üçüncü
» » B. »	9.825.000	Üçüncü
» » C. »	25.678.000	Üçüncü
Yekûn	895.436.000	—

İşbu itilâfnamenin imzası tarihi ile meriyete girmesi tarihi arasındaki devre esnasında Osmanlı tahvillerinin 13 haziran 1928 tarihli mukavelelenmede derpiş olunan tediye akçeleri, yahut bunlardan bazıları, işbu itilâfnamenin imzası günündeki rayiçlerine nisbetle % 10 dan fazla vasatı tahavviller gösterecek olurlarsa, yukardaki taksim aynı esas üzerinden Meclisçe yeniden tetkik edilecektir.

2. Birlik tahvil itibarile taksim.

§ 2 — Osmanlı borçlarının mevcut tahvillerinin her birine izafesi lâzım gelen itibarî sermayeyi bulmak için yukardaki cetvele nazaran her istikraza terettüp eden itibarî sermaye, bu istikrazdan, yeni tahvillerin ihraç muamelelerine başlangıç olarak derpiş edilen tarihte tedavülde bulunan tahvillerin mecmu adedi ile taksim edilecektir.

Meclis bu hesapları vaktinde yapacak, basıl olan netice Hükûmete bildirilecek ve Meclisin bir ilânile, hâmillerin itilâfına arz olunacaktır.

3. Misâl kabilinden taksim.

§ 3 — 2 numaralı lâhika, 1 ikinci kânun 1933 te tedavülde bulunan tahviller adedi üzerinde yapılan bu muamelenin neticelerini, bir misal olarak, göstermektedir.

4. Kesirler.

§ 4 — İkinci § ta zikredilen hesaplarda bir franktan aşağı olan kesirler

ihmal edilecektir. Meclis, bu suretle ihmal olunan kesirlere tekabül eden yeni tahvillerin tahsisi cihetini tayinde tamamile serbest kalacaktır.

§ 5 — İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerine, birinci tranştan, yeni tahvil olarak tahsis edilen 44.757.000 franklık itibarî sermaye üzerinden, hâmillerin elinde bulunup henüz kurada çıkmamış olan ikramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerinin beherine 40 fransız franklık bir itibarî sermaye tevzii için, icap eden meblâğ alınacaktır. Elde kalacak olan fazla, aşağıda yazıldığı vechile, kurada çıkmış olan ikramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerine tahsis olunacaktır. Hâmillerin elinde bulunup 1 birinci teşrin 1926 dan 1 ağustos 1928 e kadar çekilen 340 - 351 numaralı kuralarda çıkan ikramiyeli Rumeli demiryolları tahvilleri aşağıdaki meblâğları alacaklardır:

a) IV üncü maddenin 2 nci § mın sonuncu fıkrasında mezkûr nakit halindeki meblâğın fazlası.

b) Yukarıda mezkûr yeni tahviller halindeki itibarî sermayenin fazlası.

Bu meblâğlar yukarıda mezkûr kuralarda çıkan ikramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerine isabet eden prim ve amortillerle mütenasiben nakit veya yeni tahvil halinde tevzi olunacaktır.

MADDE — VIII

MADDE VIII

Osmanlı düyunu umumiyesi tahvillerinin yeni tahvillerle değiştirilmesine ait usul ve şartlar

§ 1 — Osmanlı düyunu umumiyesi tahvilleri, bundan evvelki madde ahkâmına tevfiakan tespit edilecek değiştirme nisbetleri esası üzerinden, mezkûr maddede her istikraz için gösterilen muhtelif tranşlara mensup yeni tahvillerle değiştirileceklerdir.

Osmanlı düyunu umumiyesi tahvilleri bu münasebetle tedavülden kaldırılacak ve bu suretle Türkiyeye karşı her türlü kıymetten tamamile sakıt olacaklardır. Bundan maada aynı tahviller Türkiyenin borçtan kurtulduğunu gösteren bir damğa ile damğalanacaklardır.

Meclis bu suretle tedavülden kaldırılan Osmanlı tahvillerini Türkiyeye karşı temsil ettikleri haklardan Hükûmeti, değiştirilen tahvillerin kayıtları icra edildikçe peyderpey, ve nihayet, 3 üncü § ta tespit edilen mühletin ilk iki senesi esnasında tahvillerin, tebdil maksadile, hâmillerece tevdiinden itibaren on sekiz ay zarfında, ve muahhar muameleler için de tevdi tarihinden itibaren bir sene zarfında ibra edecektir.

§ 2 — Meclis, Osmanlı düyunu umumiyesi tahvilleri hâmillерinin, diğer borçlu Devletlere karşı olan haklarını hangi şartlar dahilinde muhafaza edileceğini tayin için her türlü salâhiyeti haiz olacaktır. Hükûmet, diğer borçlu Devletlere karşı olan bu hakları temsilen yeni bir ilmühaber yahut makbuz ihraca, lüzumu halinde, muvafakat eder.

§ 3 — Osmanlı düyunu umumiyesi tahvillerinin yeni tahvillerle değiştirilmesine, itilâfnamenin meriyet mevkiine girmesinden itibaren dört ay zarfında başlanacak ve buna, muamelelerin başlangıcı tarihinden itibaren, on sene müddetle devam olunacaktır.

İhraç edilen yeni tahviller, altmıncı seneden itibaren hâmillere, değiştirme tarihinde müruru zamana uğramış bulunan kuponlardan ayrılarak teslim olunacaktır.

5. İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerine tahsis olunan yeni itibarî sermayenin kullanılması.

1. Eski tahvillerin değiştirilmesi.

2. Hâmillerin diğer borçlu Devletlere karşı hakları.

3. Değiştirme mühleti.

4. Müruru zaman. § 4 — Yukarıda derpiş olunan on senelik mühlet zarfında tebdile ibraz edilmeyen Osmanlı düyunu umumiyesi tahvilleri, Türkiyeye karşı temsil ettikleri alacak hissesi nisbetinde bu Devlet lehine müruru zamana uğrayacaklardır.
5. Hükûmete verilecek yeni tahviller. § 5 — Tesbit edilen mühlet zarfında tebdile ibraz olunmayan Osmanlı düyunu umumiyesi tahvillerinin tekabül ettikleri yeni tahviller iptal edilmeyip, bu mühletin inkızasında, bütün kuponlarını havi olarak Hükûmete tevdi olunacaklardır.
6. Eski müruru zaman mehilleri. § 6 — Yeni tahvillerin ihraç muameleleri için işbu maddede derpiş edilen on senelik mühlet, 13 haziran 1928 tarihli mukavelenamenin tanzim ettiği muameleler için mezkûr mukavelenamede tesbit olunan müruru zaman mehillerinin temdidini tazammun etmez.

MADDE IX

MADDE — IX

Kesir makbuzları

1. Kesir makbuzlarının ihracı. § 1 — Yeni Tahvillerin tesbit edilen 500 Fransız franklık yuvarlak rakamda teşekkülünü kolaylaştırmak için, tebdil ile mükellef müesseseler, Meclis namına 100 Fransız franklık matbu, ve 100 Fransız frangından aşağı (kıymat) kesirler için de el yazalı makbuzlar ihraçı hakkını haiz olacaklardır. Bunun her ikisi de Yeni tahvillerle değiştirilebilecektir.
- Tebdile 500 Fransız franklık yuvarlak meblâğlar ibraz etmek için kesir makbuzlarını bir araya toplamak hâmillere ait bir keyfiyet olacaktır. İbraz olunan makbuzlar 500 Fransız frangından fazla, fakat 1.000 Fransız frangından noksan bir miktarda ise, 500 Fransız Frangını aşan kısım için yeni kesir makbuzları ihraç olunacaktır.
2. Müruru zaman. § 2 — Kesir makbuzları ancak değiştirme muamelesi ihtiyaçları için ihdas edilmiş olup kendiliklerinden faiz getirmeyeceklerdir. Fakat bu makbuzlarla değiştirilecek yeni tahviller, değiştirme tarihinde henüz müruru zamana uğramamış bulunan bütün kuponları ile birlikte verilecektir.
- İhraç tarihleri ne olursa olsun, kesir makbuzları, işbu müzeyyel mukavelenamenin VIII inci maddesinde derpiş edilen on senelik mühlet zarfında yeni tahvillerle değiştirilmezlerse Hükûmet lehine müruru zamana uğrayacaklardır.
3. Kesir makbuzlarının mubayaası. § 3 — Hâmillere kesir makbuzlarının satılmasını kolaylaştırmak için, Meclis, Hükûmet hesabına, bu kesir makbuzlarını satın alabilecektir. Mubayaa fiatı, ihtiyar edilecek masrafların da tenzili ile, Yeni tahvillerin (azami fiat başabaş olmak üzere) borsadaki rayici esasından ve yeni tahvillerin bu tarihte tediyeye vazolunmuş bulunan kuponları ile mütenasiben hesap edilecektir. Bu muameleler İstanbul, Paris, Londra ve Berlinde ve Hükûmetle Meclis arasında uyuşularak tayin olunabilecek diğer yerlerde yapılacaktır.
- Meclis yeni tahvillerin itfa akçesinin tamamını veya bir kısmını kesirli makbuzların mubayaasına tahsis edebilecektir. Bu suretle mubayaa olunan kesir ve makbuzları mukabilinde elde edilen yeni tahviller hususî bir dosyaya konulacaktır; bunlar lüzumu halinde, yarı yıl esnasında satılabilecek ve satış hasılatı yeniden makbuz mubayaasına hasrolunabilecektir. Her yarı yıl sonunda bu dosya içinde bulunan tahviller itfaya tahsis olunarak iptal

edilecektir.

Bu muamelelerin ameli şekil ve şartları Meclis tarafından hazırlanacak bir talimatname ile tesbit edilecektir. Bu talimatname, tasvip edilmek üzere Hükûmete arzolanacak ve tasvip keyfiyeti, değiştirme muamelelerinin başlangıcı olarak tesbit edilen tarihten bir ay evvel tahakkuk etmiş bulunacaktır.

MADDE — X

MADDE X

Değiştirme yerleri ve değiştirme muameleleriyle muvazzaf müesseseler

§ 1 — Osmanlı düyunu umumiye tahvillerinin yeni tahvillerle değiştirilmesi, birinci ve üçüncü tranşlar için Osmanlı bankası nezdinde, ve ikinci tranş için de Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft nezdinde temerküz ettirilecektir. Değiştirme muamelesi, ameliyenin başlangıcı olarak tayin olunan tarihten itibaren ilk iki sene esnasında aşağıda yazılı yerlerde ve şu müesseseler tarafından yapılacaktır:

Türkiyede: Ankara ve İstanbul. — Türkiye Cumhuriyeti merkez bankası; Osmanlı bankası; Deutsche Bank und Diskonto - Gesellschaft.

Fransada: Paris. — Osmanlı bankası; Banque de Paris et des Pays - Bas; Comptoir National d'Escompte de Paris; Crédit Lyonnais; Société, Générale; Crédit Industriel et Commercial; Banque national pour le commerce et l'Industrie, Banque de l'Union Parisienne.

Almanyada: Berlin. — S. Bleichröder bankası; Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft;

Frankfort, Hamburg, Ştuttgart ve Kolonyada Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft.

İngiltere'de: Londra. — Osmanlı bankası, Council of Foreign Bondholders.

İtalya'da: Roma. — Banca Commerciale Italiana.

Belçika'da: Brüksel ve Anvers. — Osmanlı bankası veya Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft tarafından, meclisin muvafakati ile, tayin edilecek müesseseler.

Felemen'te: Amsterdam. — Osmanlı bankası veya Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft tarafından, meclisin muvafakati ile, tayin edilecek müesseseler.

İsviçre'de: Cenevre, Zürih ve Bas. — Osmanlı bankası veya Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft tarafından, meclisin muvafakati ile, tayin edilecek müesseseler.

Çekoslovakya'da: Prag. — Osmanlı bankası veya Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft tarafından, meclisin muvafakati ile, tayin edilecek müesseseler.

Avusturya'da: Viyana. — Osmanlı bankası veya Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft tarafından, meclisin muvafakati ile, tayin edilecek müesseseler.

Macaristan'da: Budapeşte. — Osmanlı bankası veya Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft tarafından, meclisin muvafakati ile, tayin edilecek müesseseler.

Yukarıda bahsi geçen iki senelik mühlet bittikten sonra, değiştirme muamelesi ancak Paris'te Osmanlı bankası ve Berlin'de Deutsche Bank und Disconto - Gesellschaft gişelerinde yapılabilecektir.

1. Değiştirme yerleri ve değiştirme ile muvazzaf müesseseler.

2. Muamelelerin kontrolü.

§ 2 — Hükûmet bu hususta her türlü mesuliyetten tebriye edilmiş bulunduğundan, yukarıda isimleri yazılı müesseseler eski tahvillerin yeni tahvillerle değiştirilmesi münasabeteyle yaptıkları muamelelerden dolayı meclise karşı mesul olacaklardır.

Meclis, haksız yere verilmiş olan her yeni tahvilin servisini durdurabilecektir.

3. Komusyonlar ve masraflar.

§ 3 — Tebdile müteallik bütün muameleler için Hükûmet tarafından müesseselere şu komusyonlar verilecektir:

Eski tahvillerin istirdadına mukabil 500 Fransız franklık tam tahvil şeklinde ihraç edilen itibarî miktarın % $\frac{1}{4}$ ü.

Eski tahvillerin istirdadına mukabil kesir makbuzları şeklinde ihraç edilen itibarî miktarın % $\frac{1}{2}$ si.

Kesir makbuzlarının istirdadına mukabil 500 Fransız franklık tam tahvil şeklinde ihraç edilen miktarın % $\frac{1}{4}$ ü.

Bu komusyonlar işbu müzeyyel mukavelenamenin 1 inci maddesinde bahsi geçen meblâğdan alınacaktır.

Yeni tahvillerle kesir makbuzlarının tabii masrafları; kura dolaplarının imali masrafları; itilâfnamenin ve hâmillere yapılacak ilânların tabii ve neşir masrafları; bordrolarla dosyaların ve ihraç muamelelerinin istilzam ettiği diğer formlülerin tabii masrafları; tedavülden kaldırılan tahvillerle yeni tahvillerin nakil ve sigorta masrafları ve Osmanlı dîyunu umumiyesi tahvillerinin yeni tahvillerle değiştirilmesinden mütevellit diğer zarurî masraflar da yine aynı meblâğdan alınacaktır.

İtilâfnamenin vakit ve zamanında tatbik mevkiine konulması teminen meclis itilâfname imza edilir edilmez icap eden masraflara girişebilecektir.

Fasıl : IV

İntikal devresi

MADDE XI

MADDE — XI

Altı senelik bir intikal devresi esnasında yıl taksitinin tediyesi

1. İntikal devresinin yıl taksitleri.

§ 1 — Mukavelename mucibince Türkiye tarafından taahhüt edilen vebelerin kâffesine tekabül edecek olan ceman 700.000 altın Türk liralık yıl taksiti 1933-34 malî senesinden itibaren altı senelik bir intikal devresi esnasında şu suretle teşkil edilecektir:

SENELER	Türkiyenin yapacağı teydieler	Birinci maddede derpiş edilen meblâğdan Meclisçe alınacak olan mütemmim miktarlar	Yıl taksitlerinin yekûnu
	Altın türk lirası	Altın türk lirası	Altın türk lirası
1 inci sene (1933-34) .	560.000	140.000	700.000
2 inci sene (1934-35) .	585.000	115.000	700.000
3 üncü sene (1935-36) .	610.000	90.000	700.000
4 üncü sene (1936-37) .	635.000	65.000	700.000
5 inci sene (1937-38) .	660.000	40.000	700.000
6 inci sene (1938-39) .	685.000	15.000	700.000
	3.735.000	465.000	4.200.000

Yedinci malî seneden itibaren (1939-40) ceman 700.000 altın Türk liralık yıl taksiti tamamen Hükümetin teydielerile tesis olunacaktır.

Mukavelenamede tam yıl taksitleri için derpiş edilmiş olan hükümler, Türkiyenin, intikal devresi esnasındaki tenzilâtli teydieleri hakkında da cari olacaktır.

Fasıl : V

Müteferrik hükümler

MADDE — XII

Karşılıklı ibra

§ 1 — Meclisin 1931-32 hesap senesine ait raporunun, ve 28 şubat 1933 tarihinde katolunan muvakkat blâncosunun görülmesi üzerine, ve itilâfnamenin ierası kaydı ile, iki taraf karşılıklı her türlü mesuliyetten dolayı birbirini müteakiben ibra, ve mahiyeti, balığı veya illeti ne olursa olsun, menşei 1 mart 1933 e tekaddüm eden her borç için her türlü mutalebeden müteakabilen feragat cyleler.

Ancak Hükümetin ve Meclisin halen meçhulü olup biri veya diğeri tarafından üçüncü şahıslardan tahsilî mümkün bulunabilecek olan her aktif işbu ibranın haricinde kalmıştır. Bu aktifler esas itibariles Hükümete ait olacaktır.

MADDE — XIII

Müzeyyel mukavelenamenin yazılması

§ 1 — İşbu müzeyyel mukavelename fransızca olarak yazılmış ve on iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

*Pariste Türkiye büyük elçiliği binasında,
Yirmi iki nisan 1933 te tanzim ve imza olunmuştur.*

(imza) Ş. Saracoğlu.

(imza) S. C. Wyatt.

MADDE XII

1. Karşılıklı ibra.

MADDE XIII

1. Müzeyyel mukavelenamenin yazılması.

(imza) Des Closières.
(imza) B. Nogara.
(imza) Zekâi.
(imza) G. Boissière.
(imza) Regard.
(imza) A. Dartiguenave.
(imza) P. Mauban.
(imza) *M. von Schwabach için,*
(imza) Weigelt.
(imza) Maurice de Cock.
(imza) P. Van Roy.
(imza) G. Rendu.
(imza) Vischer.

LÂHİKALAR

- No 1 - Mukaveleamenin birinci maddesinde derpiş edilen ve itibârî resûlmali 962.636.000 fransız frangı olan yeni tahvillerin temsil ettikleri borçları gösteren cetvel.
- No 2 - 1 ikinci kânun 1933 te tedavülde bulunan tahvil adedi esasından, Osmanlı Düyunu umumiyesi istikrazlarının beher birlik tahviline yeni tahvillerden isabet eden itibârî resûlmali misal olarak gösteren cetvel.
- No 3 - Osmanlı Düyunu umumiyesi istikrazlarından Türkiye hissesine düşen miktara mukabil bu istikrazların her birine isabet eden yeni itibârî resûlmalin bu günkü kâğıt Türk lirası ile tahmini kıymetini gösteren, vesika kabilinden, cetvel.

Lâhika No. 1

Mukavele-namenin birinci maddesinde dermiş idilen ve itibarî resûlmali 962.636.000 Fransız francı olan ihracın temsil ettikleri borçları gösteren cetvel

A. - Osmanlı Düyunu Umumiyesi			
Eski istikrazların İsimleri	Osmanlı Düyunu umumiyesinden mesul olan Devletlerin kâffesine isabet eden ve 1 ikinci kânun 1933 te tedavülde bulunan itibarî resûlmal	İkinci sütunda gösterilen itibarî resûlmalden Türkiyeye isabet eden hisse.	Mülâhazalar
1	Türk lirası hesabı. (Hesap akçesi)	Türk lirası hesabı. (Hesap akçesi)	4
Düyunu muvahhide İkramiyeli Rumeli Demiryolları tahvilleri (1)	31.306.430	22.487.907	<p>(1) İkramiyeli Rumeli Demiryolları Tahvillerinin hizasında gösterilen meblâğ, hamillerin elinde olup kuralarda çıkmayan tahvillerin, beheri 180,36 frank, yani 7,93,584 türk lirası hesabı itibarî resûlmalini gösteriyor.</p> <p>Şu halde hâmillerin elinde olup 1 birinci teşrin 1926dan 1 Ağustos 1928e kadar yapılan ve müzeyyel mukavele-namenin VII inci maddesinin 5 inci Şında bahsi geçen 340-351 numaralı kuralarda çıkan İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvilleri bu istikrazın hizasında gösterilen rakamlara dahil değildir.</p> <p>Meclis tarafından gerek 6 ağustos 1924 ten evvel, gerek bu tarihten sonra, evvelce mubayaa edilmiş bulunan İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerine isabet eden İkramiye ve amortiler vasıtasile mubayaa olunan İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerinin itibarî resûlmali 2 numaralı sütunda gösterilen meblâğdan tenzi edilmiştir. Bu tahviller Türkiyeye karşı tamamilen itfa edilmiş telâkki olunacaklar ve bu Devlet hissesi namı altında hiç bir tediye hak iddia edemeyeceklerdir. Tahvillere diğer Devletlerin hissesi namı altında ödemesi lâzımgelen meblâğlar da bu tah-</p>
1890, Osmaniye	8.441.663	6.052.611	
Tönbeği	1.289.530	900.176	
40 000 000 franklık şark şimendiferleri	356.862	247.189	
% 5, 1896	1.375.044	990.287	
Gümrük, 1902	1.948.628	1.443.157	
% 4, 1903, Saydı bahri	7.020.860	5.006.029	
Bağdat, I inci tertip	1.977.492	1.376.510	
% 4, 1904	1.951.994	1.446.124	
% 4, 1901 - 1905	2.282.588	1.635.798	
Teçhizatı askeriye	4.419.316	3.139.614	
Bağdat, II nci tertip	1.945.328	1.443.664	
Bağdat, III üncü tertip	3.938.000	2.917.607	
% 4, 1908	4.764.188	3.215.581	
% 4, 1909	3.900.204	2.857.336	
Soma - Bandırma	5.764.132	4.172.525	
Hudeyde - Sanâ	1.519.518	1.062.094	
Gümrük, 1911	837.430	590.360	
Konya ovasının İrva ve iskası	5.194.376	3.860.078	
% 5, 1914	694.385	531.391	
% 5, 1928 (hazine bonularının konsolid tahvilleri)	19.224.458	16.830.154	
Mütedahiller bonoları, A. tertibi	3.926.890	3.521.936	
	14.833.481	10.038.612	

Eski İstikrazların İsimleri	Osmanlı Düyunu umumiyesinden mesul olan Devletlerin kâffesine isabet eden ve 1 ikinci kânun 1933 te tedavülde bulunan itibarı resülmal	İkinci sütunda gösterilen itibarı resülmalden Türkiyeye isabet eden hisse	Mülahazalar
1	Türk Lirası hesabı (Hesap akçesi)	Türk lirası hesabı (Hesap akçesi)	4
Mütedahiller bonoları, B. tertibi . . Mütedahiller bonoları, C. tertibi (2) Yekûn . . .	2.607.851 10.291.857 141.912.505	1.914.429 8.587.957 106.269.126	villerin mevzu teşkil ettikleri ihtilâfa verilecek hal şekline tevfikân tesviye olunacaklardır. (2) 6 ağustos 1924 ten evvel mubayaa edilen ikramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerine isabet etmiş olan ikramiye ve amortilerin tediye olunmayan kısmı için Meclisin elde ettiği bonolar da rakama dahildir. IV üncü maddede iltihak için derpiş edilen tediye bu bonolar da müstefit olacaklardır. Bonolar diğer taraf tan, Yeni tahvillerle değiştirileceklerdir. Bu tediye balığı ve bu suretle elde edilen yeni tahviller kendisine isabet eden hisseyi temsilen, Hükûmete verilecek, bakiyesi, bonoların mevzu teşkil ettikleri ihtilâfın haline değin Meclis tarafından muhafaza edilecektir.

B - « Fenerler avansları » denilen avanslar.
Türkiyenin « Fenerler avansları » denilen avanslardan borçlu olduğu meblâğ.

Lâhika No. 2

1 ikincikânun 1933 te tedavülde bulunan tahvil adedi esası üzerinden, Osmanlı düyunu umumiyesi istikrazlarının beher birlik tahviline isabet eden itibarî resülmali misal olarak gösteren cetvel

ESKİ İSTİKRAZLARIN İSİMLERİ	Eski tahvillerin her birinden Türkiyeye isabet eden hisse	Eski tahvillerin her birine yeni tahvil olarak isabet eden itibarî sermaye	MÜLÂHAZALAR
	%	Fransız frangı	
1	2	3	4
Düyunu muvahhide . . .	71,60	165	(1) Bu istikraz, tahvil ihracına mevzu teşkil etmediği için kendisine isabet eden 4.594.500 fransız franklık yeni itibarî resülmal tamamen alacaklıya tevdi olunacaktır.
1890, osmaniye	69,81	132	
Tömbeki	69,27	131	
40.000.000, franklık şark şimendiferleri . . .	27,01	109	
% 5, 1896	74,06	175	
Gümrük, 1902	71,30	135	
% 4, 1903, saydı bahri	69,61	105	
Bağdat, I inci tertip . . .	74,08	173	
% 4, 1904	71,66	136	
% 4, 1901-1905	71,04	134	
Teçizatı askeriye	74,21	173	
Bağdat, II inci tertip . . .	74,09	173	
Bağdat, III üncü tertip . .	67,49	158	
% 4, 1908	73,26	139	
% 4, 1909	72,39	137	
Soma - Bandırma	69,89	106	
Hüdeyde - Sanâ	70,50	107	
Gümrük, 1911	74,31	174	
Konya ovasının irva ve iskası	76,53	(1)	
% 5, 1914, ...	87,55	206	
% 5, 1928 (Hazine bonolarının konsolit tahvilleri)	89,69	213	
Mutedahiller bonoları A. tertibi	67,67	92	
Mutedahiller bonoları B. tertibi	73,41	159	
Mutedahiller bonoları C. tertibi	83,44	105	
İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvilleri (2) . .	71,70	(3) 40	(2) İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvillerinin tenzil edilmiş itibarî resülmali, tahvil başına 180.36 franktır. (3) Müzeyyel mukavelenamenin VII nci maddesinin 5 inci şina müracaat.

Osmanlı düyunu umumiyesi istikrazlarından Türkiye hissesine düşen miktara mukabil bu istikrazların her birine isabet eden yeni itibarî resülmalin bugünkü kâğıt türk lirası ile tahminî kıymetini gösteren vesika kabûlinden cetvel

ESKİ İSTİKRAZLARIN İSİMLERİ	Eski istikrazların resülmalinden Türkiyeye isabet edip itibarî altın türk lirasile ifade edilen hisse	Eski istikrazların her birine izafe edilen yeni itibarî sermayenin bu günkü kâğıt türk lirası ile ifade olunan tahminî kıymeti	MÜLÂHAZALAR
1	2	3	4
Düyunu muvahhide	22.487.907	19.688.125	
İkramiyeli Rumeli demiryolları tahvilleri	6.052.611	3.729.750	
1890, osmaniye	900.176	647.833	
Tömbeki	247.189	177.917	
40.000.000 franklık Şark şimendiferleri	990.287	570.833	
% 5, 1896	1.443.157	1.298.202	
Gümrük, 1896	5.006.029	3.602.792	
% 4, 1903, saydı bahri. Bağdat, I inci tertip	1.376.510	793.458	
% 4, 1904	1.446.124	1.283.583	
% 4, 1901-1905	1.635.798	1.177.250	
Tecizatı askeriye	3.139.614	2.259.542	
Bağdat, II inci tertip	1.443.604	1.281.375	
Bağdat, III üncü tertip	2.917.607	2.589.667	
% 4, 1908	3.215.581	2.854.125	
% 4, 1909	2.857.336	2.056.375	
Soma - Bandırma	4.172.525	3.002.917	
Hüdeyde - Sanâ	1.062.094	612.208	
Gümrük, 1911	590.360	340.202	
Konya ovasının irva ve iskası	3.860.078	3.426.208	
% 5, 1914	531.391	382.875	
% 5, 1928 (Hazine bonolarının konsolide tahvilleri)	16.830.154	15.027.042	
Mütedahiller bonoları A. tertibi	3.521.930	8.168.375	
Mütedahiller bonoları B. tertibi	10.038.612	5.420.000	
Mütedahiller bonoları C. tertibi	1.914.429	818.750	
Yekûn	8.587.957	2.139.833	
	106.269.126	78.349.417	

İMZA ZABITNAMEŚİ

Osmanlı dıyunu umumıyesi hakkında Türk Hükümetinin murahhası ile hâmillerin mümessilleri arasında müzakereler.

22 nisan 1933 celsesi.

Hazır bulunanlar :

Bir taraftan :

Türk Hükümetinin murahhası Saracoğlu Şükrü Beyefendi,

Diğer taraftan :

Syndicat des Etablissements Financiers de Paris'nin mümessili ve Düyunu umumıye meclisi reisi M. des Closières,

Londra'daki Council of Foreign Bondholders'in mümessili, ve Düyunu umumıye meclisi azası M. Wyatt,

Association Technique Bancaire Italiene'in mümessili, Düyunu umumıye meclisi azası M. Nogara,

Düyunu umumıye meclisi azası M. Boissière,

Association Nationale des Porteurs français de Valeurs Mobilières'in reisi, bu cemiyet tarafından murahhas M. Rendu,

Association Nationale des Porteurs français de Valeurs Mobilières'in murahhası ve Hâmiller meclisi reisi M. Regard,

Association des Porteurs français de Valeurs Mobilières'in murahhası, ve Hâmiller meclisi azası M. Datiguenave,

Association Nationale des Porteurs français de Valeurs Mobilières'in murahhası, ve Hâmiller meclisi azası M. Datiguenave,

Alman hâmillerini temsil eden Bankalar sendikası (Almanya) tarafından murahhas ve Hâmiller meclisi azası Dr. Weigelt,

Anvers'teki « Association Belge pour la Défense des Détenteurs de Fonds Publics » in mümessili (Belçika), ve Hâmiller meclisi azası M. de Cock,

Bâle'deki Association Suisse des Banquiers'nin mümessili M. Vischer (İsviçre).

Mazeretlerinden dolayı hazır bulunamayanlar :

Düyunu umumıye azası Zekâi Beyefendi,

Maamafih, imzası yerine kaim olmak üzere mukavelenameye, bu hususta usulü veçhile tevkil edilmiş olan Ethem Hamdi Bey tarafından, Zekâi Beyefendinin şahsî mührü vazolunacaktır.

Alman hâmillerini temsil eden Bankalar sendikasının murahhası (Almanya) ve Hâmiller meclisi azası olup Dr. Weigelt tarafından temsil edilen M. von Schwabach,

Husule gelen anlaşmaya tevfikân, iki tarafın, isimleri yukarıda gösterilmiş olan mümessilleri, Paris'te Türkiye Büyük elçiliği binasında bir mukavelename, bir de müzeyyel mukavelenameyi ihtiva eden katî itilâfnameyi bu gün, on iki nüsha olarak, imzalamışlardır.

Müteakiben M. des Closières tediye akçesine müteallik olup metni işbu zabıtnameye merbut bulunan ve itilâfnamenin cüzü mütemmimi addedilmesi lâzımgelen bu günkü tarihli mektubu Saracoğlu Şükrü Beyefendiye tevdi eylemiştir.

(imza) Ş. Saracoğlu,

(imza) S. C. Wyatt.

(imza) Des Closières.

(imza) B. Nogara.

(imza) G. Boissière.

(imza) E. Regard.

(imza) A. Dartiguenave.
(imza) P. Mauban.
(imza) Weigelt.
(imza) Maurice de Cock.
(imza) P. Van Roy.
(imza) Vischer.

Eski Osmanlı İmparatorluğunun
taksime uğrayan borçlar meclisi

22 NİSAN 1933 TARİHLİ İMZA ZABITNAMESİNE LÂHİKA

No. 1/736

Paris 22 nisan 1933
184 Boulevard Malesherbes

Efendim ;

Mukavelenamenin üçüncü maddesi hakkında bugün sizinle yapınak şerefine uail olduğum mü-lâkâta zeylolarak atideki tavrıhatı yapabilmekle bahtiyarım :

Fransız Maliye nezareti, Türkiye Hükûmetinin murahhası ile hâmillerin münessilleri arasında cereyan etmekte olan müzakerelere katıyen yabancı kalmak istemekle beraber, 14 birincikânun 1932 tarihli prensip itilâfının yeni tahvillerin tediyeye akçelerine mütedair bulunan tahrir şeklini (Prensip itilâfının II nei maddesi), bu şekil Fransız frangının tenezzülünü sarıh tabirlerle derpiş eylemekte olduğu için, kabule inikân görememiştir.

Ancak bu kararın sizde tevhit etmiş olduğu ihtiraz müvacehesinde, hâmillerin müzakere komi-tesi, mukavelenamenin sureti merbut bulunan üçüncü maddesinin yeni yazılış tarzının aynen prensip itilâfının yukarıda mezkûr metnindeki şümülü haiz olduğu ve Hükûmete bu sonuncu metinle istihdaf edilen ihtimallerde katıyen aynı hukukî vaziyeti bahşettiği eihetini kabul ve tes-lim eylediğini size beyana beni mezun kılmıştır.

Yüksek hürmetlerimin teminatını lütfen kabul buyurunuz efendim.

İmza : DES CLOSIÈRES

Paris'te Türk Hükûmeti murahhası
Saracoğlu Şükrü Beyefendiye.

14 BİRİNCİ KÂNUN 1932 TARİHLİ PRENSİP İTİLÂFNAMESİNİN İKİNCİ MADDESİ

Yeni tahviller Fransız frangi ile yahut Meclisin, faideli olduğuna hükmettiği zaman, serbestçe sececeği diğer bir tek akçe ile yazılacak ve vacibüttediye olacaktıdır.

Bu iki akçe arasındaki muadelet bir taraftan 28 haziran 1928 tarihli Fransız para kanununun, diğer taraftan da, ikinci akçe hakkında cari, ve bu akçenin intihabı anında meri bulunan millî ka-nun hükümlerinin mukayesesinden hâsıl olacaktır.

Gerek Fransız frangının, gerek, intihabını müteakip, diğer akçenin, veya her iki akçenin kıymet-iade altına nisbetle kanunî bir tezayüt husulü halinde, hâmiller bu kıymet tezayüdünden istifade edemeyeceklerdir. Buna mukabil, akçe kıymetinde kanunî tenezzül, yahut mecburî tedavüle veya

diğer sebeplere binaen filî sukut vukuu halinde tahviller, kıymeti en az tenezzüle veya en az sukuta uğramış akçe ile tediye edileceklerdir.

Her yarır yılın başlanğıcından evvel Meclis bu esaslara tevfikân, yarır yıl sonu vadesi servisinin yapılacağı akçeyi tayin edecektir. Vadeden on beş gün evvel Meclis, vadenin faiz ve itfa karşılıklarını bu akçe ile tesis eyleyecektir.

Mürurü zaman mehillerinin inkizasına kadar hâmilller, alacaklı buldukları meblâğların, ancak bunların ait oldukları vade için Meclise tayin edilen akçe ile, tediyesini talep edebileceklerdir.

Bu suretle tediyeye vazolunan meblâğların mukabili, tediye yerlerinin her hangi birinde, kuponların veya tahvillerin ibraz edildikleri günün rayici üzerinden hâmillere mahallî para ile ödenecektir.

Yıl taksiti, III üncü § ta tesbit olunan şartlar dahilinde, her zaman altm olarak veya altm esası üzerinden tediye edileceğinden, tahvillerin tediye akçelerinin kıymetindeki tenezzül veya sukuttan hâsıl olabilecek her kambiyo kârı fevkalâde itfalarda kullanılacaktır.

Türkiye haricinde yapılacak muamelelerde tavzif edilecek müesseseler, 1928 mukavelenamesinde gösterilen müesseseler olacak, vazifeleri de aynı bulunacaktır; VII inci § in 3 üncü fıkrasında bahsi geçen ve şekil ve şartları aynı metin ile tesbit edilen tavsiyeler hariç olmak üzere, Türkiyede yapılacak muameleler için mesele, mukavelenamenin imzasından evvel, uyuşularak hallolunacaktır.

Müesseseler, Meclisin kendilerine yatırmış olacağı tediye karşılıklarının kullanılmasından Meclise karşı mesul olacaklardır.

MADDE — III

Yeni tahvillerin tediye akçesi

§ 1 — a) Yeni tahviller fransız frangı ile yahut meclisin, faideli olduğuna hükmettiği zaman, serbestçe seçeceği diğer bir tek akçe ile vacibüt tediye olacaklardır.

b) Bu ikinci akçe tayin edilir edilmez, Hükûmet ve hâmilller, gerek meclisçe yapılan bu in-tihaptan, gerek istikraz tahvillerinin ve kuponlarının üzerinde frank olarak musarrah meblâğların seçilen akçe ile teadül ettiği miktardan haberdar edileceklerdir.

Bu teadül, bir defaya mahsus ve munhasır olmak üzere, bir taraftan 25 haziran 1928 tarihli fransız para kanunu, diğer taraftan da ikinci akçe hakkında, intihabı anında, cari olan millî kanun esasından hesap edilecektir.

Vezin ve ayar hakkındaki kanunî mesağ payları nazarı itibara alınmayacaktır.

c) Meclis, her yarır yıl başında, yarır yıl sonu vadesi servisinin iki akçeden hangisile yapılacağını tayin edecek, ve bunu Hükûmete ve hâmillere bildirecektir. Bu ihbar, müteakıp 25 ikinciteşrin vadesi için 10 mayısta, müteakıp 25 mayıs vadesi için de 10 ikinciteşrinde yapılacaktır.

Meclis, faiz ve itfaya mahsus tediye karşılıklarını seçilen akçe ile tesis edecektir.

d) Hâmilller, alacaklı buldukları meblâğların, ancak bunların ait oldukları vade için meclise tayin edilen akçe ile tediyesini talep edebileceklerdir. Eğer bu akçe fransız frangı ise hâmillerin, vade geldiği zaman, tahviller ve kuponlar üzerinde fransız frangı olarak yazılı meblâğlara hakları olacaktır. Eğer ikinci akçe mevzubahs ise hâmillerin, b) fıkrasında derpiş edilen teadül hesabı neticesinde hâsıl olan meblâğları, bu akçe ile, talep etmeğe hakları olacaktır.

e) Bununla beraber, bu akçelerden gerek birinin veya diğerinin, gerek her ikisinin kıymetinde altına nisbetle kanunî bir tezayüt husulü halinde, hâmiller bu kıymet tezayüdünden istifade edemeyecekler, ve b) fıkrasında derpiş olunan muadeletler yeni bir tetkike tâbi tutulacaktır.

f) Diğer taraftan, X üncü maddenin 5 inci § nda derpiş olunan ve tahvillerin, seçilen akçelerden biri veya diğerile yukarıda izah edilen tarzda yapılacak normal servisini ihtiva eden vecibelerin ifasından sonra, X üncü maddede tarif olunan şekilde yıl taksitinden artakalabilen her

bakiye, IV üncü maddede gösterilen şartlar dahilinde fevkalâde itfaya hasrolunacaktır.

§ 2 — Tediyeye vazolunan meblâğların mukabili, tediye yerlerinin her hangi birinde, kuponların veya kurada çıkmış olan tahvillerin ibraz edildikleri günün rayici üzerinden hâmile re mahallî para ile ödenecektir.

«FENERLER AVANSLARI » DENİLEN AVANSLARA DAİR İTİLÂFNAME

Mukaddeme

Aşağıda « Hükûmet » tesmiye olunan Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti nam ve hesabına hareket eden sabık Maliye vekili, İzmir mebusu Saracoğlu Şükrü Beyefendi;

Ve sabık Osmanlı imparatorluğu Hükûmetine «Fenerler avansları» denilen avansları vermiş olan ve aşağıda « Mukrizler grubu » tesmiye olunan mukrizler grubu nam ve hesabına hareket eden Müsyü Pierre de Vauréal, salifüzzikir avanslardan Türkiyeye terettüp eden hissennin katî bir surette tesviyesinin şekil ve şartlarını tesbit için Pariste toplanmışlar ve aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır.

Madde — I

« Fenerler avansı » denilen avanslardan Türkiyeye terettüp eden hissennin resülmal ve faiz olarak tam ve katî surette tesviyesi, Hükûmetle Osmanlı borçları meclisi arasında bu günkü tarihle imzalanmış olan itilâfnamenin müzeyyel mukavelesinin altıncı maddesinde ihraçı derpiş edilmiş olan % 7 1/2 faizli tahvilâtın 22 443 000 Fransız franklık bir itibarî resülmalın Hükûmet nam ve hesabına borçlar meclisi vasıtasile Mukrizler grupuna tevdiî suretile olacaktır.

Madde — II

Salifüzzikir tahvilâtın tevdi edilmesine mukabil mukrizler grubu, Hükûmeti tam ve mutlak surette ibra ve fenerler avansları denilen avanslardan dolayı âtiyen her türlü mutalebede bulunmaktan feragat eyler. Binaenaleyh Hükûmetin fenerler rüsumundaki hissesi mukrizler grubu lehine her türlü tahsisten kurtulmuş olacak ve mukrizler grupuna tediyaatın katedilmiş bulunduğu tarihten beri Hükûmetin serbets tasarrufunda kalacaktır. Fenerler avansları denilen avanslara müteallik eski mukaveleler mülğadır.

Madde — III

Bilmukabele, Hükûmet tam ve mutlak surette ibra ve fenerler idaresinin şimdiye kadar mukrizler grupuna yapmış olduğu tediyaattan dolayı âtiyen her türlü mutalebede bulunmaktan feragat eyler.

Madde — IV

Hükûmet, Osmanlı borçları meclisini alâkadar eden hükümlerin icrası maksadile işbu itilâfnameyi mezkûr meclise tebliğ hususunda mukrizler grupuna mezuniyet verir.

Madde — V

Hükûmetle Osmanlı borçları meclisi arasında bu günkü tarihle aktedilmiş olan itilâfname me-yiyete girer girmez, işbu itilâfname de tatbik mevkiine vazolunacaktır.

Pariste Türkiye büyük eiçiliği binasında 22 nisan 1933 tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Hükûmet namına
(İmza) Ş. saraçoğlu

Mukrizler grubu namına
(İmza) P. de Vauréal

MEKTUP

Paris, 22 nisan 1933

Efendim ;

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile « Fenerler avansları » denilen avansların mukrizleri grubu arasında münakit bugünkü tarihli itilâfnameye atfen ve bu husustaki talebinize tevfikân eğer, her hangi bir sebeple olursa olsun, aynı günde Hükûmetle Osmanlı borçları meclisi arasında aktedilmiş olan itilâfname meriyete girmezse % 7 1/2 faizli tahvillerden 22 443 000 Fransız franklık bir itibarî resûlmalin (yahut 200 000 altın Türk lirasının) mukrizler grubuna muhassas olarak tesbit edilmiş olması keyfiyetinin hiç bir vechile Hükûmet tarafından 22 443 000 Fransız franklık (yahut 200 000 altın Türk liralık) bir borcun tanınmış olması gibi bir iddia demeyanına hak vermeyeceğini teyit ile kesbi şeref eylemişim.

Böyle bir ihtimalin vukuunda Hükûmet ve mukrizler grubu bugünkü tarihle aralarında imzalanmış olan itilâfnameden doğan her türlü taahhütten beri ve Statükoante vaziyetine avdet etmiş addolunacaklardır.

İhtiramatı faikamın lûtfen kabulünü rica ederim efendim.

(İmza) P. de Vauréal

Cümhuriyet Reisiğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası

: 29 - V - 1933 ve 1/703

Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reisiğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası

: 30 - V - 1933 ve 1/532

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları

Cilt Sayfa
: 15 183,362,387 : 400,401,402 : 404